

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים

גרסה סופית
לאישור יו"ר המזכירות הפדגוגית

תכנית לימודים

לשון ערבית לכיתות ז'-י"ב

מאי 2008

אייר התשס"ח

תוכן העניינים

עמ' 4	פתח דבר
עמ' 5	אוכלוסיית היעד לתכנית הלימודים
עמ' 6	הנחות-יסוד ורציונאל התכנית
עמ' 8	הנחות היסוד שעמדו בבסיס פיתוח התכנית
עמ' 9	עקרונות פדגוגיים-דידקטיים ועקרונות מתחום הוראת השפה
עמ' 12	דרכי הוראה ולמידה מומלצות
עמ' 13	התאמה בין דרכי הוראה-למידה-הערכה (ה.ל.ה.)
עמ' 18	מטרות התכנית
עמ' 19	מבנה מפרט התכנים
	מטרות ומפרט התכנים
עמ' 21	כיתה ז'
עמ' 31	כיתה ח'
עמ' 38	כיתה ט'
עמ' 47	תכנית הלימודים לחטיבה העליונה – מבוא
עמ' 48	כיתה י'
עמ' 57	כיתות י"א-י"ב
עמ' 75	נספח התכנית
עמ' 122	אתרי אינטרנט מומלצים

חברי הועדה :

יו"ר הועדה-פרופ' מנחם מילסון, החוג לשפה וספרות ערבית, האוניברסיטה העברית בירושלים
מרכזת הועדה- עידית בר, האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, משרד החינוך
מפמ"ר- ד"ר שלמה אלון, סגן יו"ר המזכירות הפדגוגית ומפמ"ר ערבית ואסלאם, משרד החינוך

נעמי אביבי-וייסבלט, מפקחת על הוראת ערבית ואסלאם במחוז מרכז
 ד"ר אהרן גבע-קליינברגר, החוג לשפה וספרות ערבית, אוניברסיטת חיפה
 מיכל גפטר, מדריכה ארצית ומורה בתיכון אחד העם, פתח-תקוה
 עמליה השכל, מורה בתיכון הרצוג, כפר סבא
 פרופ' יצחק חסון, החוג לשפה וספרות ערבית, האוניברסיטה העברית בירושלים
 לימור כהן-משיח, מורה בחטיבת-ביניים מקיף ח' ע"ש בר-לב בראשל"צ
 פרופ' אריה לוי (יו"ר ועדת המקצוע), החוג לשפה וספרות ערבית, האוניברסיטה העברית בירושלים
 תמר ניצן, מורה בבית-ספר "דקל וילנאי", מעלה אדומים
 אולה פרי, מורה בתיכון אוסטרובסקי, רעננה
 ד"ר יהושע רוזנברג, האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים
 ד"ר ורדית ריספלר-חיים, החוג לשפה וספרות ערבית, אוניברסיטת חיפה
 יוסי שדה, מדריך ארצי לערבית במינהל לחינוך התיישבותי-פנימייתי ומורה בתיכון מור-מטרווסט, רעננה
 ד"ר שלומית שרייבום-שבטיאל, המחלקה לערבית, אוניברסיטת בר-אילן ומכללת קיי בבאר-שבע

ייעצו והעירו הערות מועילות לתכנית:

מן האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים: ד"ר צופיה יועד, סימה חרוב, ליסה אמדור וראודה כרייני.
 כמו כן סייעו ותרמו לתכנית: תמי גלבוע, מירי דאי, אירית דוש-ויינברג, יהודית דרור, עידית הראל,
 ענת וול, תקוה וילמובסקי, חגית ורניק, אליעזר ימיני, ענת כהן, יפעת ליצקי, אידית סידון, עדי עוז
 והדס קוממי.

פתח-דבר

השפה הערבית, השפה הרשמית השנייה במדינת ישראל, היא שפתם של כשלוש מאות מליון בני אדם. הערבית הספרותית היא לשון התרבות של כל דוברי הערבית, מוסלמים נוצרים ודרוזים כאחד, ולשון כתיבי הקודש והתפילה של כל המוסלמים ברחבי העולם (כמיליארד ושלוש מאות מליון נפש).

לידיעת השפה הערבית נודעת איפוא חשיבות רבה במדינת ישראל.

מתוך הכרה בחשיבות זו, נקבעה בשנת 1995 חובת לימוד ערבית כשפה זרה שנייה בכיתות ז'–י'¹. תכנית הלימודים הראשונה להוראת "לשון ערבית לבית הספר העברי" פורסמה בשנת 1994, ועתה התעורר הצורך בעדכון התכנית. האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים ערך סקר מקיף (באמצעות מכון סאלד) בקרב מנהלי בתי-ספר, מורים ותלמידים. הסקר התמקד במצב לימודי הערבית בכיתות חטיבת הביניים, בחן את מידת יישום תכנית הלימודים הקיימת וסקר את ציפיות המורים והמנהלים מתכנית לימודים חדשה. ממצאי הסקר תמכו בהחלטה בדבר הצורך בעדכון תכנית הלימודים ושילוב תכנים שיהלמו את תחומי העניין של התלמידים. עוד עלה הצורך לשים דגש על פיתוח מיומנויות ההבעה בעל-פה, ובנוסף לתת מענה לקשיים העולים מהוראת ערבית בכיתות הטרונגניות. חברי ועדת התכנית אימצו את הגישה לפיה רצוי לפתח את מיומנויות השפה ולהרחיב את אוצר המילים בד בבד עם לימוד הדקדוק.

לדעת חברי הועדה, תכנית לימודים שיסודה בגישה זו תגביר את המוטיבציה של התלמידים ללמוד את השפה הערבית, ואף תרחיב את מעגל התלמידים שיבחרו בלימוד מוגבר של השפה הערבית בחטיבה העליונה.

על בסיס הנחות יסוד מוסכמות, הגדירו חברי הועדה מטרות אופרטיביות, ובצידן פירוט התכנים המבטאים את רצף הלמידה במהלך שנות הלימוד. פירוט זה משקף למורים בצורה בהירה את הנדרש בתהליך ההוראה-למידה-הערכה ואת ההישגים המצופים מן התלמידים. מכאן שהתכנית מבוססת על עיקרון הרצף בלימוד הערבית בכיתות ז'–ט' והמשכו בכיתות י'–י"ב.

תכנית זו שמה בין השאר דגש על הרחבת אוצר המילים, על היכרות עם טקסטים מתחומים שונים והבנתם, על הבנת הנשמע ועל הבעה בעל-פה ובכתב.

התכנית אף מאפשרת היכרות ראשונית בעל-פה עם פתגמים, ברכות, וכן מילות פנייה ונימוס בערבית החל מכיתה ז', כלומר, החל מן השלבים הראשונים של לימוד השפה.

תכנית הלימודים מתייחסת גם לקשיים שהתגלו במהלך השנים בהוראת הדקדוק ובלמידתו. התכנית החדשה מציגה, כקודמתה, מטרות ללימוד המערכת הדקדוקית מתוך הכרה שמערכת זו מהווה את השלד של הלשון כולה, אולם, בשונה מן התכנית הקודמת, מושם בה דגש על הגישה הפונקציונלית בהוראת

¹ "ידע לשוני דרוש למטרות של ניהול הצרכים הרשמיים של המדינה, ללכידות חברתית ולשיתוף פעולה כלכלי, מסחרי, טכני ועסקי, וכן כדי לפתוח פתח לתרבויות חדשות. לפיכך מן הראוי שבוגרי מערכת החינוך בישראל יהיו בעלי כשירות לשונית במספר רב של שפות". מתוך חוזר מנכ"ל נ"ה/10, 1 ביוני 1995. ר' גם חוזר מנכ"ל מיוחד (1996). **מדיניות החינוך הלשוני בישראל**. משרד החינוך, התרבות והספורט, ירושלים.

הדקדוק. תפיסה זו באה לידי ביטוי בהנחיית המורים לתכנון הוראת החומר הדקדוקי כך שיהיה קשור לטקסטים הנלמדים ולא יוצג באופן תיאורטי וכנושא נפרד ומנותק. כל זאת מתוך ההכרה שיש חשיבות לכשירות הלשונית באותה מידה כמו לידע התיאורטי.

אוכלוסיית היעד לתכנית הלימודים:

מסמך זה נועד לסייע למורים, למנהלים ולמפקחים בתכנון ההוראה, והוא מציג את העקרונות, הנחות היסוד והמטרות של התכנית, כמו גם את התכנים שיש ללמד, ואת ההישגים המצופים מן הלומדים. נוסף לכך התכנית אמורה לסייע למכשירי מורים, למרכזי מקצוע, למדריכים, לכותבי חומרי למידה ועזרי הוראה, למעריכים ולכותבי שאלוני בחינות בתהליך עבודתם ובתהליך קבלת ההחלטות אותן הם נדרשים לקבל בתחום לימודי הערבית בבתי הספר העבריים במדינת ישראל.

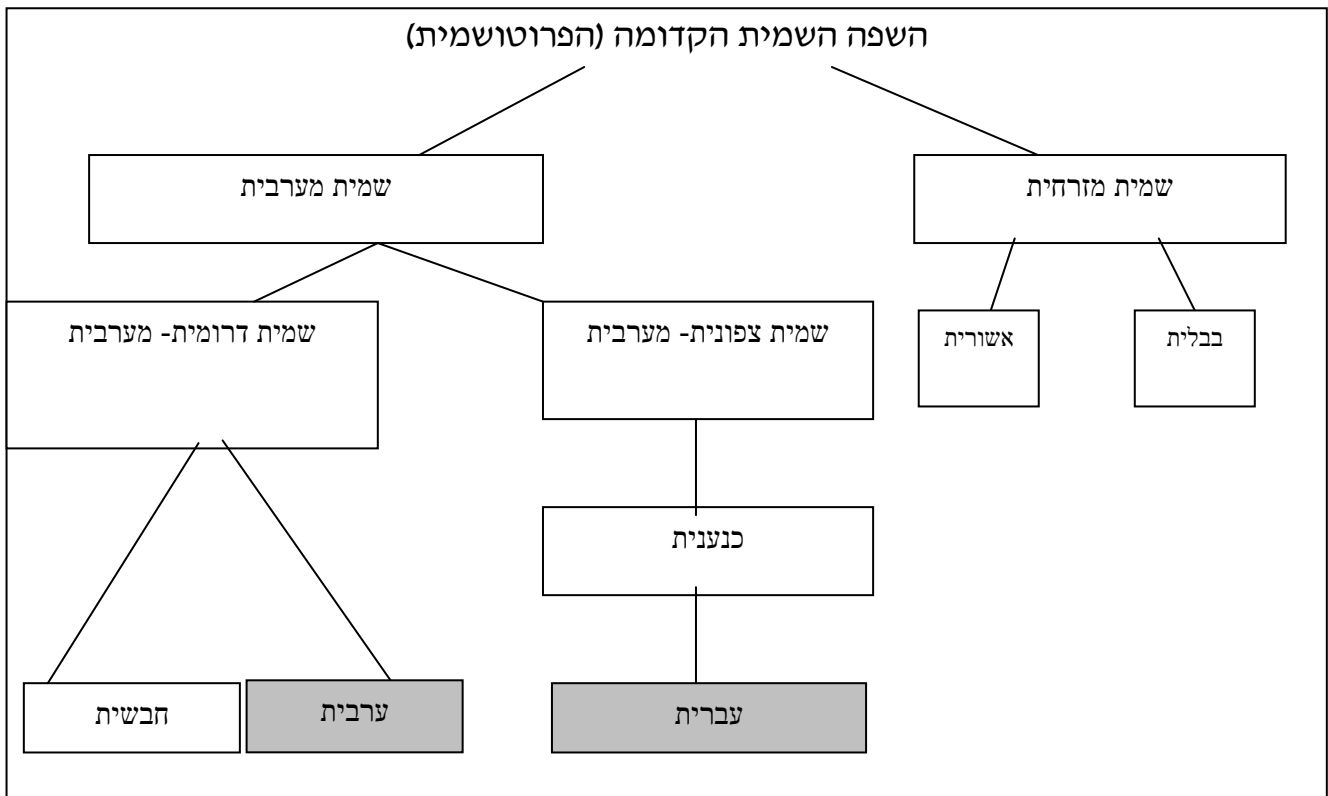
הנחות יסוד ורציונאל התכנית:

השפה הערבית

הזיקה בין העברית והערבית

העברית והערבית שייכות למשפחת הלשונות השמיות וקיים ביניהן דמיון רב בתחומי תורת ההגה והצורות, התחביר ואוצר המילים. ניתן להשתמש בעובדה זו כדי ליצור תחושת קרבה בין התלמיד המתחיל ובין השפה הערבית. לעתים אפשר להיעזר בקרבה לשונית זו כדי להקל על קליטת החומר הנלמד.

התרשים שלהלן מסביר את יחסי הקרבה בין העברית והערבית²:

² תרשים על-פי י. בלאו, "לשונות שמיות", האנציקלופדיה העברית, כרך ל"ב, עמ' 75.

הערבית הספרותית והערבית המדוברת:

בערבית קיימים שני סוגי לשון: הערבית הספרותית () והערבית המדוברת ().

אחת התופעות המרכזיות בתרבות הערבית היא תופעת הדיגלוסיה, כלומר מצב שבו החברה נזקקת בו-זמנית לשתי צורות לשון. הערבית הספרותית היא שפת הכתיבה והתרבות, ואילו הערבית המדוברת היא לשון הדיבור של כל דוברי הערבית ללא הבדל, בלי קשר לרמת השכלתם או מעמדם החברתי. יש להדגיש שהלשון היחידה הנלמדת בבתי הספר בכל העולם הערבי היא הלשון הערבית הספרותית. המונח ערבית ספרותית מציין את לשון הכתיבה, החינוך והתרבות בכל התחומים. אפילו ספרי הילדים לבני הגיל הרך נכתבים בערבית ספרותית.

אחד ההבדלים המהותיים בין הערבית הספרותית לערבית המדוברת הוא שהערבית הספרותית היא אחידה פחות או יותר בכל הארצות הערביות ואילו הערבית המדוברת איננה אחידה: יש אלפי להגים (דיאלקטים) של ערבית מדוברת. קיימות קבוצות רבות של דיאלקטים ערביים הכוללות בתוכן מספר רב מאוד של דיאלקטים השונים זה מזה.³

ניתן למיין את הדיאלקטים לפי שלושה קריטריונים: הקריטריון הגיאוגרפי, החברתי והעדתי-דתי. מבחינה גיאוגרפית מתחלקים הדיאלקטים לשתי קבוצות גדולות – המזרחית והמערבית; כל אחת מן הקבוצות האלה מתחלקת לפי ארצות ובכל ארץ קיימות קבוצות דיאלקטים שונות הנבדלות זו מזו לפי אמות מידה גיאוגרפיות, חברתיות ולעיתים עדתיות-דתיות. למעשה אין דיאלקט אחד בשום ארץ דוברת ערבית; משום כך מושגים כגון ערבית מצרית, ערבית סורית או ערבית עיראקית וכו' אינם מדויקים. כדי להדגים את המציאות הלשונית המגוונת והמסובכת אפשר להציג בקצרה את קבוצות הלהגים הרווחים בארץ ישראל:

א. הלהגים העירוניים של מישור החוף וקרבתו, כגון עכו, חיפה, יפו וירושלים. מאפיין בולט של קבוצה זו הוא שה- נהגית כהמזה.

ב. הלהגים הכפריים של מרכז ארץ ישראל הכוללים את להגי איזור המשולש והכפרים הסובבים את ירושלים. שני מאפיינים בולטים של קבוצה זו הם: הגיית ה- כ- , והגיית ה- כ-צ'.

ג. הלהגים הבדואיים של הנגב המתאפיינים בהגיית ה- כ-ג.

ד. בגליל קיימות קבוצות להגים שונות שתקצר היריעה מלפרטן כאן, ואולם מן הראוי להזכיר את הדיאלקטים המיוחדים לעדה הדרוזית המתאפיינים בהגיית ה- כ- . כמו כן יש לציין שלהגי הבדואים בגליל שונים מאלו של הנגב.

³ תיאור הערבית המדוברת שלהלן מתבסס על: א. לוין, דקדוק הלהג הערבי של ירושלים, מאגנס, ירושלים, תשנ"ה, עמ' 246-261.

הכתב הערבי:

הלשון הערבית, בדומה לעברית, נכתבת מימין לשמאל, ובה עשרים ושמונה אותיות. ההבחנה בין האותיות נעשית, בין השאר, באמצעות נקודות דיאקריטיות (נקודות מבחינות) מעל או מתחת לאותיות. אחד המאפיינים הבולטים של הכתב הערבי הוא שמרבית האותיות מתחברות זו לזו ונכתבות במשיכת קולמוס אחת.

לרוב האותיות יש צורות שונות בהתאם למיקומן במילה.

מקורו של הכתב הערבי הוא בכתב הנבטי. במאה השביעית, עם עליית האסלאם, הפך הכתב הערבי לשימושי והועמק העיסוק בו גם כאמצעי אומנותי.

במהלך השנים פותחו סוגי כתב שונים:

עד המאה ה-11 נפוץ "הכתב הפופי" המתייחד בזוויות ישרות. כיום משמש כתב זה בעיקר לקישוט בספרי קוראן ובקירות המסגדים, אך חדלו להשתמש בו לכתיבת ספרים. סוג הכתב השכיח ביותר בדפוס כיום הוא הכתב הנסק'י, ועל כן משתמשים בו בספרי הלימוד בערבית.

הנחות היסוד שעמדו בבסיס פיתוח התכנית:

- ידיעת השפה הערבית היא בעלת ערך רב לכל אזרח במדינת ישראל.
- השפה הערבית היא שפה של תרבות עשירה, היא פותחת שערי-מדע, מוסיפה השכלה ודעת ללומדיה ומרחיבה את אופקיהם.
- לימוד שפה זרה מעורר מודעות לטבעה של השפה, מאפשר לעמוד על ההבדלים בין שפות ומעמיק את הבנת שפת האם של הלומדים.
- יסודות השפה מושתתים על ארבע אופנויות השפה – האזנה, קריאה, דיבור וכתבה.
- רכישת הידע הלשוני מתבצעת טוב יותר בתוך הקשר טקסטואלי ומתוך צרכים תקשורתיים.
- למידת שפה זרה חדשה מתאפשרת ביתר קלות לאחר שהתלמידים פיתחו מיומנויות לשוניות/אורייניות בשפת אימם.
- מעורבותם של הלומדים בתהליך הלמידה וחוייית ההצלחה מגבירות את המוטיבציה להתקדם ברכישת השפה.

עקרונות פדגוגיים-דידקטיים ועקרונות מתחום הוראת השפה

א. הערבית הספרותית היא השפה הנלמדת בבתי הספר העבריים

בשנים הראשונות של רכישת השפה הערבית יש להתמקד בשפה הערבית הספרותית ולא בערבית המדוברת. הטעם העיקרי לבחירה זו הוא שהערבית הספרותית היא שפת התקשורת והתרבות של כל דוברי הערבית באשר הם, ואולם טעם נוסף הוא שגם לשם לימוד הערבית המדוברת יש ללמוד תחילה את יסודות הערבית הספרותית. עיקרון זה נסמך על מחקרים שהוכיחו כי תלמידים שלמדו בשנות לימודיהם הראשונות ערבית מדוברת באותיות עבריות התקשו מאוחר יותר לרכוש את השפה הערבית הספרותית, ולעומתם, אלה שלמדו קודם ערבית ספרותית רכשו בסיס טוב ללימוד השפה המדוברת⁴. בכיתות י"א- י"ב יכולים תלמידים המעוניינים ללמוד לדבר בערבית מדוברת, לבסס את ידיעותיהם בשפה זו במסגרת מסלול מיוחד ללימוד השפה המדוברת (ראו בהמשך מטרות ומפרט התכנים לחטיבה העליונה).

ב. לימוד פונקציונלי של המבנים הלשוניים

בתכנית לימודים זו מושם דגש על לימוד המבנים הלשוניים בתוך מסגרות טקסטואליות במטרה להדגיש את האוטנטיות של השפה ואת השימושיות שלה, ולא את הלימוד התיאורטי של המבנים הלשוניים בלבד. הידע הלשוני נבנה נדבך על נדבך ובהדרגה על פי שכיחות התופעות הדקדוקיות ונחיצות השליטה בהן לצורך הבנת הטקסטים הנלמדים. ידע זה נלמד בצורה שיטתית ומתאימה לגיל הלומדים וקשור בקשר הדוק למבנים הלשוניים שהם רוכשים בלימודי שפת האם ודקדוקה (עברית).

ג. יצירת אוצר מילים משותף

תכנית הלימודים כוללת מאגרי מילים שמטרתם ליצור גרעין משותף של אוצר מילים אצל התלמידים ללא קשר לספר לימוד מסוים (ראו בנספח: מאגרי המילים). המילים נבחרו בחלקן מתוך ספרי הלימוד השונים, ומאגרי המילים נערכו באופן שיטתי ומובנה.

הקריטריונים שהנחו את מפתחי התכנית בבחירת המילים הם:

1. מילים שכיחות היכולות לשמש בהקשרים שונים.
2. מילים שמשקפות עולמות תוכן הקרובים לתלמידים.
3. מילות תפקוד המתאימות לרמות הכיתות השונות.

⁴ ר': ברוש ה, (1988). השפעת לימוד הערבית המדוברת בבית הספר היסודי על ההישגים בערבית ספרותית בכיתה ז' של חטיבת הביניים. חיבור לשם קבלת תואר דוקטור לפילוסופיה, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת תל-אביב.

4. התאמת רמת הקושי והמורכבות של המילים לדרגת הכיתה.
5. מילים המתאימות לנושאים הנלמדים באותה הכיתה (לדוגמה: במאגר המילים של כיתה ז' מופיעים שמות של מדינות ערב עליהן נדרשים התלמידים לספר במסגרת הכרת העולם הערבי-זת ותרבות).
6. יצירת מאגר מילים נרחב ומקיף לכל כיתה, תוך מתן אפשרות לבחירה מתוכו: מילים לידיעה אקטיבית (הבעה העל-פה והבעה בכתב) ומילים לידיעה פסיבית (האזנה וקריאה).

בנוסף למאגר המילים המובא בתכנית, רצוי לחשוף את התלמידים במהלך הלימודים לאוצר מילים נוסף הקשור לנושאים אקטואליים העולים מתוך תהליכי ההוראה והלמידה בכיתה. על-פי עקרונותיה של התכנית חשוב להדגיש שאוצר המילים יילמד ויוערך בהקשר טקסטואלי ולא כרשימת מילים העומדת בפני עצמה, מכיוון שבהוראת שפה המילים נמצאות בהקשר ומשולבות, עד כמה שניתן, בטקסטים אותנטיים.

ד. רלוונטיות תכני הלמידה

בחירת הטקסטים שיילמדו והתאמת תכניהם לתחומי העניין של התלמידים ולאירועים אקטואליים עשויים לתרום להגברת העניין של הלומדים. מהלך זה עשוי אף לעודד ולהגביר את המוטיבציה של התלמידים ללימוד השפה הערבית.

ה. עיקרון הספירליות

התכנית בנויה כך, שכל שלב בלימוד השפה מהווה נדבך נוסף הבנוי על השלב הקודם ומתבסס עליו. לדוגמה, בתחום רכישת אוצר המילים, התכנית מציעה מאגר של אוצר מילים המתרחב משנה לשנה על בסיס אוצר המילים שנלמד בשנה הקודמת. גם המבנים הלשוניים מושתתים על הידע הלשוני שנלמד בשנים הקודמות, במטרה להפכו לרחב ומורכב יותר עם ההתקדמות בידיעת השפה במהלך הלמידה.

ו. הסביבה הלימודית

סביבת לימודים עשירה אותה ייצור המורה עשויה לטפח את העניין והסקרנות של התלמידים בלימוד הערבית, להעמיק את הידע שלהם בשפה ולהרחיב את ידיעותיהם בתרבות הערבית. סביבה כזו אמורה לכלול סרטים והצגות בערבית, קטעי קריאה מעולמות שיח שונים (ספרות, עיתונות ועוד), אמצעי המחשה (כגון איורים, תצלומים, מפות), אמצעים אור-קוליים (כגון וידאו, DVD, טלוויזיה, תקליטורים), סביבת לימודים מתוקשבת (אתרי אינטרנט, מאגרי מידע ממוחשבים, מילונים מקוונים וכיוצא בזה).

רצוי שסביבת הלמידה תהיה גם מחוץ לכותלי הכיתה ותכלול סיורים בכפרים ערביים, בערים ערביות או במוזיאונים (כגון מוזיאון האסלאם).

למידה בסביבה עשירה ומגוונת כמו גם בסביבה אותנטית, תסייע בידי הלומדים להבנת הקשר בין השפה לבין התרבות ואף תרחיב את ידיעותיהם במורשת הערבית-אסלאמית.

ז. קשרים וזיקות לתחומי דעת אחרים:

המקצוע 'ערבית כשפה זרה שנייה' קשור למספר מקצועות הנלמדים בבית הספר:

א. **עברית:** בשל הקרבה הלשונית בין העברית והערבית בתחום אוצר המילים, הדקדוק והתחביר, מסייע לימוד השפה הערבית להבנה טובה יותר של שפת האם- עברית.

ב. **עולם הערבים והאסלאם:** תכנית זו מתייחסת למספר תכנים הקשורים גם בתכנית "עולם הערבים והאסלאם" (שהיא תכנית בחירה לחטיבה העליונה), בין אם בתחום דת האסלאם ומצוות היסוד, ובין אם בתחום ההיסטוריה המוסלמית ומדינות המזרח התיכון.

ג. **היסטוריה:** במסגרת לימודי ההיסטוריה בחטיבת הביניים נלמד נושא עליית האסלאם ומצוות היסוד בו. משום הקשר ההדוק בין השפה למורשת ולתרבות, הנושא מוזכר גם בתכנית זו.

דרכי הוראה ולמידה מומלצות

- הקניית השפה תיעשה בהדרגה, מן הפשוט אל המורכב יותר- אנו ממליצים לפתח בתחילת תהליך ההוראה והלמידה את מיומנויות ההאזנה וההבעה בעל פה של התלמידים על ידי חשיפתם לקטעי שמיעה (בהקראת המורה או באמצעות קטעים מוקלטים) ובהם אותיות ומילים שטרם נלמדו, ועל ידי אימונם בדיבור בערבית (המורה ישוחח בערבית בכיתה בעת מתן הוראות בסיסיות כמו פתיחת ספרי הלימוד, בדיקת נוכחות), זאת כדי להרגילם לשמיעת הלשון ולהבחנה בהגאים שלה. בהדרגה יש לשלב את שאר מיומנויות השפה – הבנת הנקרא וההבעה בכתב.
- בתהליך הוראת הערבית רצוי להשוות בין עברית לעמוד על הדמיון בין שתי השפות - באותיות, במילים ובצורות הדקדוקיות. ייטיב המורה לעשות אם יציג כבר בשיעורים הראשונים את הדמיון הרב בין המילים הבסיסיות ביותר: אברי הגוף (יד, ראש, אצבע, עין וכו'); המשפחה (אב, אם, ילד, בן, בת); הזמן והמאורות (זמן, יום, לילה, שמש, כוכב) ועוד.
- מומלץ לשלב במידת האפשר את לימוד הנושאים הדקדוקיים במסגרות טקסטואליות ופונקציונליות. יש לבחור קטעי קריאה כבסיס להסבר של סוגיות דקדוקיות המופיעות בקטע. רצוי לעסוק בשלבים הראשונים של ההוראה בכללי דקדוק קלים ובהדרגה לעבור למורכבים יותר. יחד עם זאת, יש לזכור כי אין לוותר על תרגילי שינון בנושאים המחייבים זאת, כגון נטיית הפועל והשם.
- בתהליך הוראת הערבית יש להשתמש במגוון טקסטים מעולמות שיה שונים. רצוי להקפיד ככל האפשר על עיקרון האותנטיות של הטקסטים. אוצר המילים יילמד כחלק אינטגרלי מהטקסטים הנלמדים (ולא כרשימות מילים מנותקות מהקשר).
- בהתאם לעיקרון הלימוד הספירלי יש לחזור ולתרגל את אוצר המילים שנלמד בשיעורים הקודמים ואת הנושאים הדקדוקיים, להתבסס עליהם ולהרחיבם משיעור לשיעור.
- בעת קריאת טקסטים בערבית רצוי להשתמש באסטרטגיות הקריאה הבאות: יש לעיין בטקסט עיון ראשוני ולזהות את התוכן או הנושא של הטקסט, לאחר מכן לחפש בטקסט מילים חוזרות, ציטוטים, תמונות מסייעות, מילים מוכרות וכן מילים דומות לעברית.
- יש להתאים את דרכי ההוראה לצורכי התלמידים ולהכיר בשוני ביניהם.
- בתהליך ההוראה והלמידה ייעשה שימוש במגוון חומרים, באמצעי מחשוב ותקשוב ובאמצעי המחשה למיניהם, כגון: תצלומים, כרטיסיות מילים, מפות של אזור המזרח התיכון, חומרים אודיו-ויזואליים במעבדה לשונית (רדיו, קלטות שמע, וידאו, DVD, תכניות טלוויזיה והקלטות למיניהן), וכן אמצעים ממוחשבים, כגון: אינטרנט ומאגרי מידע בערבית.

התאמה בין דרכי הוראה-למידה-הערכה (ה.ל.ה)

בתחום של "הערכת הישגים" מקובלות שתי גישות מרכזיות השונות זו מזו⁵:

א. **הגישה האיכותית** – שעל פיה נתפסת ההערכה כ"הערכה לשם למידה" (הל"ל). גישה זאת מוכרת גם בשם "הערכה מעצבת".

ב. **הגישה הכמותית** – שעל פיה נתפסת ההערכה כ"הערכה של הלמידה" (הש"ל). גישה זאת מוכרת גם בשם "הערכה מסכמת".

כל אחת מהגישות מציבה מטרות הערכה שונות המנתבות את תרבות הלמידה וההוראה בכיתה. מטרת ההערכה על פי הגישה הראשונה היא מתן משוב ללומדים ולמורים במהלך העשייה כדי לקדם את הלמידה וההוראה. ואילו מטרת ההערכה על פי הגישה השנייה היא מתן סיכום או דין וחשבון על רמת הישגיהם של הלומדים, ואלה מוצגים בציונים לצורך מיון, דרוג וכד'.

לאור תרומתה הפוטנציאלית של הגישה האיכותית לשיפור ההוראה ולקידום הלומדים - כמשתמע מן הנאמר להלן - מומלץ לאמצה בתהליך יישומה של התכנית .

בגישה האיכותית ההערכה היא חלק בלתי נפרד מתהליך הלמידה וההוראה. יסודה של גישה זו הוא בתפיסה הקונסטרוקטיביסטית של הלמידה, המדגישה את יצירת הידע והבנייתו על ידי הלומדים בתהליך בנייה פרשני. תהליך כזה יש בו כדי להגביר את ההיענות של המורה לצורכיהם השונים של הלומדים, ליכולותיהם, לאינטליגנציות השונות שבורכו בהן ולסגנונות הלמידה השונים שלהם.

ההערכה על פי גישה זו (הל"ל) אינה אירוע חד-פעמי המתרחש בנקודת זמן נתונה שנקבעה מראש אלא **מתמשכת לאורך** הלמידה כולה. ההערכה אינה מתייחסת אך ורק להישגים ולתוצרי למידה, והיא אינה נתונה בלעדית בידי המורים או המומחים למדידה. הלומדים והמורים גם יחד מעריכים את הלמידה בעת התרחשותה, הם בוחנים באיזו מידה הושגו היעדים, מאתרים נקודות חוזק, נקודות לשיפור, קשיים וכשלים. במהלך הלימוד אוספים הלומדים והמורים ראיות מצטברות על עשייתם, מפיקים לקחים ומיישמים אותם. תהליך "הערכה לשם למידה" בו שותפים המורה והלומדים, כולל שלושה מהלכים מרכזיים:

- (א) מציבים יעדים ומטרות שאת מידת השגתם מבקשים להעריך;
- (ב) מעצבים מטלות וקובעים קריטריונים ונקודות קבע (benchmarks) שלפיהם יוערך הביצוע (מחווין);
- (ג) מעריכים את הביצוע תוך הפקת משוב בונה .

⁵ מ' בירנבוים, צ' יועד, ש' כ"ץ, ה' קימרון. **בהבנייה מתמדת, סביבת למידה מתוקשבת לפיתוח מקצועי של מורים בנושא תרבות ההל"ה המטפחת הכוונה עצמית בלמידה**, ירושלים, הוצאת מעלות, 2004, יחידה 7.

בתהליך הערכה זה הלומדים אמורים להבין, מהם ההישגים המצופים מהם בתחומי התוכן ובתחום מיומנויות הלמידה והחשיבה הנגזרים מן המטרות, לאן הם אמורים להגיע ובאלו דרכים יוכלו להשיג את היעדים שהיו שותפים בהצבתם. הלומדים שותפים פעילים במדידת הישגיהם ובהערכתם במהלך הלמידה, ומשפרים תוך כדי כך את ביצועי ההבנה שלהם בחומר הנלמד.

בתהליך ההערכה לשם למידה (ה"ל") יתקיימו התנאים הבאים:

- יישמר הקשר בין תהליכי ההערכה, הלמידה וההוראה.
- ההערכה תתייחס לביצועי ההבנה של הלומדים, הכוללים הן את תחום התוכן והן את תחום כישורי החשיבה והלמידה שההוראה אמורה לפתח אצל הלומדים.
- ההערכה תתרחש במסגרת דיאלוג מתמשך בין המורים ללומדים.
- הלומדים נוטלים חלק פעיל בתהליכי ההערכה לשם הוכחת המסוגלות שלהם ללמידה משמעותית ולהבנתם את הנלמד (תהליכים כגון: הערכה עצמית, הערכת עמיתים, שותפות בהצבת היעדים ובהגדרת סוג הראיות הנדרשות).
- ההערכה תכלול מטלות משמעותיות ומאתגרות, שתבצענה בסביבות למידה מגוונות. לפיכך, מומלץ לא להסתפק בהערכה המפיקה ציון מספרי מסכם בלבד. ככל שיאומצו דרכי הערכה איכותיות תהווה ההערכה יסוד בונה בתהליכי הלמידה וההוראה ותגבר ההיענות לצורכי התלמידים השונים: ליכולותיהם, לאינטליגנציות השונות שבהן בורכו, לסגנונות הלמידה השונים שלהם וכדומה.

הכלים העיקריים לאיסוף ראיות על הישגים והערכתם⁶:

- ✓ מטלות ביצוע כמטלת הערכה (+מחווים)
- ✓ יומני תיעוד הלמידה (תיעוד ורפלקסיה)
- ✓ תלקיטים (פורטפוליו + מחוון)
- ✓ עבודות ומבחנים מסוגים שונים (בתנאי שיפוחו על פי העקרונות הנ"ל).

באמצעות כלים אלה אוספים הלומדים והמורים ראיות על תהליכי הלמידה ובאמצעותם גם מעריכים את הבנת הנלמד מסיקים מסקנות ומיישמים אותן כדי לקדם את הישגיהם. הכלים להערכה יכולים להשתנות, אך חשוב להקפיד על מהלכי הערכה ומשוב רציפים לאורך תהליך הלמידה וההוראה, הן כדי שהתלמידים יוכלו להעריך את התקדמותם ואת שליטתם בחומר, והן כדי לאפשר למורים משוב לדרך ההוראה.

⁶ דוגמאות למטלות ביצוע, למחווים, ליומני תיעוד הלמידה, לתלקיטים ולכלים נוספים בהערכה, אפשר למצוא ב: מ' בירנבוים (1997) **חלופות בהערכת הישגים**, רמות, תל אביב.
 מ' בירנבוים (1999) (עורכת) **הערכה מושכלת-מתיאוריה למעשה**, רמות, תל אביב
איך עושים את זה, מדריך מעשי לחלופות להערכת הישגים (תשס"ג). האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, מעלות, ירושלים.
מדריך להוראת אזרחות (תשס"ד) האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, מעלות, ירושלים.

מטלת ביצוע כמטלת הערכה

מטרתה של מטלת הביצוע כמטלת ההערכה⁷ היא להעריך את יכולתם של התלמידים לפתור בעיה שפתרונה נגזר מתהליך הלמידה המתמשך בו היבנו הלומדים את הידע בנושא תוך הפעלת מיומנויות חשיבה גבוהות כמו: תכנון, ארגון ומיזוג מידע, הסקת מסקנות, ביקורתיות וכדומה. מטלת הביצוע היא משימה מאתגרת, פתוחה ומורכבת המאפשרת מתן פתרונות שונים לבעיה שהוגדרה. בתחילה נדרשים הלומדים לתכנן את מהלך עבודתם ולהפעיל שיקול דעת בבחירת התכנים המתאימים, בהמשך הלומדים חוקרים ומעלים פתרונות שונים לבעיה, בוחנים אותה מנקודות מבט שונות, מפעילים תהליכי חשיבה מורכבים על מנת להציג את הידע שהיבנו. מטלת ביצוע אינה מתרחשת בלחץ של זמן, היא מאפשרת עבודת צוות, כשהדיון הקבוצתי, ומהלכים רפלקטיביים של הלומדים תורמים להעמקת ההבנה.

תוצרים אפשריים למטלת הביצוע בערבית:

1. דו"ח (לדוגמה, התלמידים עורכים ראיון עם שאלות מוגדרות בערבית ומגישים דו"ח סיכום של הראיון שערכו).
 2. דגם (התלמידים בונים, למשל, דגם של מבנה קדוש לאסלאם, כמו כיפת הסלע או הכעבה)
 3. מצגת (התלמידים בונים מצגת בערבית על נושא שבחרו, למשל, התלמידים מציגים מידע ותמונות של מדינה ערבית במזרח התיכון במסגרת הכרת העולם הערבי-דת ותרבות)
 4. עיתון (לדוגמה, כל תלמיד כותב מספר משפטים על עצמו, או על נושא קרוב לליבו ומדפיסים זאת כגיליון של עיתון המחולק לתלמידים)
 5. תערוכה (לדוגמה, המורה והתלמידים מארגנים תערוכה בנושא נבחר, למשל על העדה הדרוזית-אוספים מאמרים, תמונות וצילומים)
- ראשיתו של תהליך פיתוח מטלת ביצוע היא בהצבת יעדים להערכת ביצועי הלומדים את המטלה ואת מידת השגת היעדים, לפיכך יש להציב מראש קריטריונים מוסכמים ומוגדרים היטב באמצעות מחוון. רצוי לפתח קריטריונים אלה בשיתוף התלמידים.

⁷ יש להבחין בין מטרתה של מטלת ביצוע כמטלת הוראה לבין מטרתה של מטלת ביצוע כמטלת הערכה.

מחווון

מחווון הוא כלי לארגון הקריטריונים להערכת ביצוע של מטלה. המחווון מתאר ביצועי לומדים בדירוגים של איכות - נקודות קבע (benchmarks). הצבת הקריטריונים ונקודות הקבע מאפשרת ללומדים לדעת מראש מה מצופה מהם בביצוע המטלה וכיצד תוערך עבודתם. נקודות הקבע מתארות, ביחס לכל אחד מהקריטריונים שהוצבו, דרגות ביצוע שונות: גבוהה, בינונית ונמוכה. נקודות הקבע מתארות את איכות אפיוני הביצוע של הלומדים בשלבים השונים של ביצוע המטלה במונחים של תוכן ובמונחים של ביצועי חשיבה כלומר, מנוסחות במונחים התנהגותיים וכוללות דוגמאות, שבאמצעותן יוכלו המורים והלומדים להעריך את איכות ביצועה של המטלה.

יומן תיעוד הלמידה (תיעוד רפלקסיה)

יומן תיעוד הלמידה הוא אחד מכלי הלמידה וההערכה המעודדים את הלומדים להתבוננות פנימה על תהליכי הלמידה ועל הבנת החומר הנלמד. היומן מכיל אוסף של הערות ומחשבות שהלומדים כותבים על תהליך למידתם ועל הישגיהם. הנחיית הלומדים לחשיבה ולכתיבה רפלקטיבית מעודדת אותם להתבונן במרחק של זמן על המהלכים שעברו ועל תוצאותיהם. החשיבה והכתיבה הרפלקטיבית ביומני תיעוד הלמידה ממקדות את הכותבים בניתוח הנעשה, באיתור מהלכים מוצלחים ובהבנתם, באיתור נקודות לחיזוק הלמידה ולתכנון השיפור הנדרש. באמצעות יומני תיעוד הלמידה, המורים מנהלים דיאלוג כתוב עם תלמידיהם, ואילו הלומדים מנהלים דיאלוג פנימי עם עצמם, וחיצוני עם מוריהם ולעתים אף עם עמיתיהם. דיאלוגים אלה מהווים סוג של ראיות משמעותיות שהלומדים מספקים לעצמם ולמוריהם על תהליכי למידתם, אסטרטגיות החשיבה שלהם ומידת הבנתם את הנלמד. היומן יתנהל בעברית על מנת להדגיש את ההתבוננות פנימה על תהליכי הלמידה במהלך רכישת השפה הערבית.

תלקיט (פורטפוליו)

תלקיט הוא אוסף מכוון של חלק מהעבודות שהלומד בחר בקפידה במהלך השנה על מנת להביאן כראיות למהלכי הלמידה ולביצועי ההבנה שלו בחומר הנלמד. לכן, התלקיט משקף את התקדמותו והישגיו של הלומד במקצוע הנלמד. התלקיט משמש כלי להערכה מתמשכת של תהליך הלמידה ותוצאותיה ומעיד על תהליך הבניית הידע של הלומד במהלך למידתו. מאחר שהתלקיט נבנה באופן אישי על ידי כל לומד, הוא אמצעי לביטוי עצמי וייחודי.

חשוב מאוד שהמורים והלומדים יגדירו לעצמם מראש מהי מטרת התלקיט ואיזה שימוש ייעשה בו, ויבנו במשותף קריטריונים ברורים להערכתו.

עקרונות לבניית התלקיט:

- הלומדים קובעים ומנסחים עם המורים:
 - א. קריטריונים ברורים לבחירת החומר שייכלל בתלקיט (המייצגים ידע תוכן וכישורי חשיבה של הלומדים בזיקה למטרות התכנית)
 - ב. קריטריונים ברורים להערכת התלקיט
- הלומדים אחראים לניהול התלקיט לאורך השנה ולבחירת הראיות שיכללו בו.
- כל פריט שייבחר להיכלל בתלקיט ילווה בהסבר: מדוע נבחר, מה הוא אמור לייצג, איך נוצר, מה היו הקשיים בביצועו, כיצד התגברו על הקשיים, מה הערך המוסף של פריט זה לעולם הידע של הלומדים וכדומה.

בתלקיט אפשר לכלול פריטים מייצגים מסוגים שונים: כתובים, מוקלטים, חזותיים כגון: שיעורי בית, הכתבות, מבחנים, תוצרי מטלות שונות, רפלקסיה והערכה עצמית, הערכות עמיתים, מצגת, עיתון וכד'.

מבחנים ובחנים

המבחנים והבחנים למיניהם ייערכו בכתב או בעל פה בזמן מוגדר, על יחידת לימוד מוגדרת. בעת המבחן יוכלו הלומדים לעשות שימוש מושכל בחומרי עזר ובמילונים. הבחנים והמבחנים יתקיימו בכיתה או יינתנו כמבחן בית. הם יבדקו את ידיעות הלומדים בתכנים של יחידת לימוד מצומצמת או מורחבת שנלמדו בכיתה.

ההערכה של תוצאות הבחנים והמבחנים תהיה באמצעות משוב מפורט בהתאם ליעדים שהציבו המורים והלומדים במהלך הלמידה, ולא רק באמצעות ציון מספרי מסכם.

לסיכום:

מן הראוי להקפיד על הלימה בין דרכי ההוראה בכיתה לבין דרכי הלמידה וההערכה שיונהגו בה. סביבת הלמידה צריכה לאפשר ללומדים התנסויות בסוגים מגוונים של עבודות, כאלה היוצרים את תרבות החשיבה בכיתה. "לדבר על תרבות חשיבה כיתתית פירושו להתייחס אל הסביבה הכיתתית שבה חוברים יחד כוחות השפה, הערכים, הציפיות וההרגלים במטרה לחזק ולטפח את מפעל החשיבה הטובה"⁸.

⁸ ש' טישמן, ר' פרקנס, א' ג'יי (1996). הכיתה החושבת, מכון ברנקו וייס ומשרד החינוך, האגף לתכניות לימודים, ירושלים, עמ' 2.

מטרות התכנית

תכנית זו מושתתת על האמונה שמן הראוי שאזרחי המדינה יכירו את השפה והתרבות הערבית, הן בשל מיקומה של מדינת ישראל בשכנות למדינות-ערב, והן בשל העובדה שכעשרים אחוזים מאזרחי המדינה הם אזרחים ערבים. ומכאן שמטרותיה הכלליות של תכנית לימודים זו מתמקדות ב:

- טיפוח עניין וסקרנות כלפי הלשון הערבית ודרכי השימוש בה .
- טיפוח מיומנויות תקשורתיות בשפה הערבית: מיומנויות הבנה (הבנת הנשמע והבנת הנקרא) ומיומנויות הפקה (הבעה בעל-פה והבעה בכתב):
- פיתוח יכולת קריאה (קולית ודמומה) והבנה של קטעים מתחומים שונים.
- פיתוח יכולת האזנה והבנה של קטעים דבורים מתחומים שונים.
- עידוד ההבעה בעל-פה במסגרות שונות של תקשורת בין-אישית.
- פיתוח יכולת ההבעה בכתב של משפטים וקטעים תקינים מבחינה לשונית.
- הכרת העולם הערבי- דת ותרבות.
- פיתוח רגישות לאנשים בעלי רקע תרבותי שונה באמצעות לימוד השפה הערבית.

להלן יוצגו המטרות והמטרות האופרטיביות הנגזרות מהן וכן טבלת מפרטי התכנים לכל דרגות הכיתה, ברצף הלמידה מכיתה ז' ועד כיתה י"ב.

מפרטי התכנים כוללים את שם הנושא ופירוט התכנים הכלולים בו אותם צריכים הלומדים ללמוד ולדעת.

מבנה מפרט התכנים (כללי):

חטיבת הביניים:

כיתה ט' 3 ש"ש	כיתה ח' 3 ש"ש	כיתה ז' 3 ש"ש	דרגת כיתה נושאים ללימוד
		√	האותיות
		√	התנועות
		√	סימני הכתב
		√	הספרות הערביות
√	√	√	אוצר מילים
√	√	√	נושאים דקדוקיים
√	√	√	שיח בין-אישי
√	√	√	הכרת העולם הערבי-דת ותרבות
√			שימוש במילון ערבי-עברי/ עברי-ערבי

החטיבה העליונה:

כיתות י"א-י"ב 6 ש"ש כל שנה		כיתה י' 3 ש"ש	דרגת כיתה נושאים ללימוד
5 יח"ל	3 יח"ל		
√	√	√	אוצר מילים
√	√	√	נושאים דקדוקיים
√ +מסלול בחירה-ערבית מדוברת	√	√	שיח בין-אישי
√	√	√	שימוש במילון ערבי- עברי/עברי-ערבי
√		√	הכרת העולם הערבי-דת ותרבות
√	√		ספרות ערבית מודרנית
√			ספרות ערבית קלאסית
√			קוראן

מטרות ומפרט התכנים

כיתה ז' 3 ש"ש

מטרה: טיפוח מיומנויות תקשורתיות בשפה הערבית: מיומנויות הבנה (הבנת הנקרא והבנת הנשמע) ומיומנויות הפקה (הבעה בעל-פה והבעה בכתב)

מטרות אופרטיביות:

1. קריאה (קולית ודמומה) והבנה של מילים, צירופים, משפטים וטקסטים קצרים מתחומים שונים (עמ' 21)
 2. האזנה והבנה של משפטים וקטעים דבורים מתחומים שונים (עמ' 24)
 3. הבעה בעל-פה במסגרות שונות של תקשורת בין-אישית (עמ' 25)
 4. הבעה בכתב של מילים, צירופים ומשפטים תקינים מבחינה לשונית (עמ' 26)
- קריאה (קולית ודמומה) והבנה של מילים, צירופים, משפטים וטקסטים קצרים מתחומים שונים:

מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם	נושא
	<p>זיהוי, קריאה והגייה נכונה של כל עשרים ושמונה האותיות הערביות בדפוס ובכתב-יד (בכל צורות כתיבתן המשתנות על-פי מקומן במילה), בכלל זה העיצורים הגרוניים (, , , ,), העיצורים הנחציים (, , , ,), העיצור הענבלי () והעיצורים החכיים (,).</p>

<p align="center">מפרט התכנים</p> <p align="center">פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>	<p align="center">נושא</p>
<p align="center">זיהוי, קריאה והגייה נכונה של התנועות הקצרות והארוכות (- , - , - , - , - , -) ושל הסימן להיעדר תנועה – "ספון" (-)</p>	<p align="center">התנועות</p>
<p align="center">זיהוי, קריאה והגייה נכונה של סימני הכתב הבאים:</p> <p align="center">() המזה</p> <p align="center">() ופלה</p> <p align="center">שנ"ה (דגש חזק –)</p> <p align="center">() תא מרבוטה</p> <p align="center">() אלה מקצורה</p> <p align="center">() אלה קטנה</p> <p align="center">() אלה מד"ה</p> <p align="center">תנוין פתחה () -במילים שנלמדו בלבד)</p>	<p align="center">סימני הכתב</p>

<p align="center">מפרט התכנים</p> <p align="center">פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>	<p align="center">נושא</p>
<p align="center">זיהוי של כל הספרות הערביות ٠١٢٣٤٥٦٧٨٩</p>	<p align="center">הספרות הערביות</p>
<p align="center">קריאה של מילים* בהגייה ובהטעמה הנכונה. הבנת משמען של המילים בבואן בנפרד ובהקשר של צירוף ו/או משפט.</p> <p align="center">*המילים הן מתוך מאגר המילים של כיתה ז', והן תיבחרנה מתוך המאגר על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>	<p align="center">אוצר מילים *</p> <p align="center">*אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה ז' <u>ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד.</u></p> <p align="center">ראו מאגר מילים לכיתה ז' בנספח התכנית.</p>
<p align="center">קריאה והבנה של משפטים ו/או קטעי קריאה שכוללים את הנושאים הדקדוקיים הבאים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ה' הידיעה () • מילים ממין נקבה המסתיימות בתא מְקְבוּטָה • כינויי הקניין • דרכי יידוע שמות העצם (ה' הידיעה, כינוי קניין, נסמך בסמיכות) • כינויי רמז לקרוב (,) והתאמתם למין שם העצם • נטיית עבר () בניין فعل (1)- גופי היחיד (כולל שלילת העבר) • סדר המילים במשפט הפועלי - ידיעה פסיבית (הגשוא/הפועל קודם לנושא). 	<p align="center">נושאים דקדוקיים</p>

• **האזנה והבנה של משפטים וקטעים דבורים מתחומים שונים :**

<p>נושא</p>	<p>מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>
<p>אוצר מילים *</p> <p>*אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה ז' <u>ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד.</u> ראו מאגר מילים לכיתה ז' בנספח התכנית.</p>	<p>האזנה ומעקב אחר רצף של מילים* (מושמעות או מוקלטות). הבנת משמען של המילים בבואן בנפרד ובהקשר של צירוף ו/או משפט. *המילים הן מתוך מאגר המילים של כיתה ז', והן תיבחרנה מתוך המאגר על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>
<p>מספרים מ- 1 עד 99</p>	<p>האזנה וזיהוי של מספרים ערביים דבורים מ- 1 עד 99.</p>
<p>נושאים דקדוקיים *</p> <p>* הערה: קטעי ההאזנה (המושמעים או המוקלטים) עשויים להכיל מילים ומבנים תחביריים מורכבים יותר מאלה שנלמדו.</p>	<p>האזנה והבנה של משפטים ו/או קטעי קריאה דבורים (מושמעים או מוקלטים) שכוללים את הנושאים הדקדוקיים המפורטים לעיל (ראו עמ' 23).</p>

כיתה ז'

• **הבעה בעל-פה במסגרות שונות של תקשורת בין-אישית:**

<p>נושא</p>	<p>מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>
<p>אוצר מילים *</p> <p>*אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה ז' <u>ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד.</u> ראו מאגר המילים לכיתה ז' בנספח התכנית.</p>	<p>הבעה בעל-פה של מילים* בהקשרים רלוונטיים לחומר הנלמד. הגייה והטעמה נכונה של המילים בבואן בנפרד ובתוך הקשר של צירוף ו/או משפט. *המילים הן מתוך מאגר המילים של כיתה ז', והן תיבחרנה מתוך המאגר על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>
<p>נושאים דקדוקיים</p>	<p>הבעה בעל-פה של מילים בתוך הקשר של צירוף או משפט תקינים מבחינה לשונית תוך יישום ידע בנושאים הדקדוקיים המפורטים לעיל (ראו לעיל עמ' 23).</p>
<p>שיח בין-אישי</p>	<p>ניהול שיחה בסיסית במגוון נושאים נתונים :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ברכות • מילות נימוס ופנייה • דו-שיח עם חבר: היכרות • בני המשפחה הגרעינית • הבית והדריו • פתגמים ומטבעות לשון

- הבעה בכתב של מילים, צירופים ומשפטים תקינים מבחינה לשונית :

נושא	מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם
האותיות	כתיבה נכונה של כל האותיות הערביות בכתב-יד (בכל צורות כתיבתן על-פי מקומן במילה). כתיבה של מילים הכוללות את כל אותיות הא"ב הערבי בכתיב נכון, בכתב קריא וברצף (מימין לשמאל).
התנועות	כתיבה נכונה של התנועות הקצרות (- פְתוּחָה, - פְּסוּחָה, - צ'מ"ה). כתיבה נכונה של התנועות הארוכות (- , - , -). כתיבה נכונה של סימן היעדר תנועה "ספון" (-). הצבת התנועות השונות במקומות המתאימים במילים הנלמדות.

כיתה ז'

<p align="center">מפרט התכנים</p> <p align="center">פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>	<p align="center">נושא</p>
<p align="center">כתיבה נכונה של סימני הכתב הבאים:</p> <p align="center">הַמְזָה ()</p> <p align="center">וּצְלָה ()</p> <p align="center">שַׁדְּה (דגש חזק –)</p> <p align="center">תֵּא מְרִבּוּטָה ()</p> <p align="center">אַלְף מְקֻצֶּרֶה ()</p> <p align="center">אַלְף קֻטְנָה ()</p> <p align="center">אַלְף מְדֻּחֶה ()</p> <p align="center">תְּנִינְיִן פְּתֻחָה () -במילים שנלמדו בלבד)</p>	<p align="center">סימני הכתב</p>

כיתה ז'

<p align="center">מפרט התכנים</p> <p align="center">פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>	<p align="center">נושא</p>
<p align="center">כתיבת מספרים שונים ותאריכים בספרות ערביות בדפוס ו/או בכתב-יד.</p>	<p align="center">הספרות הערביות</p>
<p align="center">כתיבה נכונה (בכתב- יד קריא) של מילים*</p> <p align="center">*המילים הן מתוך מאגר המילים של כיתה ז', והן תיבחרנה מתוך המאגר על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>	<p align="center">אוצר מילים *</p> <p align="center">*אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה ז' <u>ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד.</u></p> <p align="center">ראו מאגר מילים לכיתה ז' בנספח התכנית.</p>
<p align="center">כתיבה תקינה (בכתב קריא) של צירופים ו/או משפטים הכוללים את הנושאים הדקדוקיים המפורטים לעיל (ראו לעיל עמ' 23).</p>	<p align="center">נושאים דקדוקיים</p>

כיתה ז'

מטרה: הכרת העולם הערבי – דת ותרבות**מטרות אופרטיביות:**

1. הכרת שמות של מושגים מרכזיים מן המורשת הערבית
2. הצגת מידע (בעברית) אודות מדינות ערביות במזרח התיכון

<p style="text-align: center;">נושא</p> <p style="text-align: center;">מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>	
<p style="text-align: center;">הכרת שמות המושגים הבאים:</p> <p style="text-align: center;">מִחְמָד – נביא האסלאם</p> <p style="text-align: center;">אלִקְרָאן – הספר הקדוש למוסלמים</p> <p style="text-align: center;">מֶכָה- מעמדה באסלאם</p> <p style="text-align: center;">ירושלים – מעמדה באסלאם</p> <p style="text-align: center;">חמש מצוות היסוד* - העדות, התפילה, הצום, הצדקה והעלייה לרגל.</p> <p style="text-align: center;">*הרחבה לגבי חמש מצוות היסוד תהיה בכיתה ח'.</p>	<p style="text-align: center;">שמות של מושגים מרכזיים מן המורשת הערבית</p>

כיתה ז'

<p align="center">נושא</p>	<p align="center">מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>
<p align="center">מדינות ערביות ו/או מוסלמיות במזרח התיכון</p>	<p align="center">תיאור (בעברית) של מספר מדינות ערביות ו/או מוסלמיות במזרח התיכון הכולל את:</p> <ul style="list-style-type: none"> • שם עיר הבירה • שם המטבע הנהוג בה • שם העומד בראש המדינה ותוארו (נשיא/מלך) • שיטת הממשל

כיתה ח' 3 ש"ש

מטרה: טיפוח מיומנויות תקשורתיות בשפה הערבית: מיומנויות הבנה (הבנת הנקרא והבנת הנשמע) ומיומנויות הפקה (הבעה בעל-פה והבעה בכתב)

מטרות אופרטיביות:

1. קריאה (קולית ודמומה) והבנה של מילים, צירופים, משפטים וטקסטים קצרים מתחומים שונים (עמ' 31)
2. האזנה והבנה של משפטים וקטעים דבורים מתחומים שונים (עמ' 33)
3. הבעה בעל-פה במסגרות שונות של תקשורת בין-אישית (עמ' 34)
4. הבעה בכתב של מילים, צירופים ומשפטים תקינים מבחינה לשונית (עמ' 36)

• **קריאה (קולית ודמומה) והבנה של מילים, צירופים, משפטים וטקסטים מתחומים שונים:**

<p align="center">מפרט התכנים</p> <p align="center">פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>	<p align="center">נושא</p>
<p align="center">קריאה של מילים* בהגייה ובהטעמה הנכונה. הבנת משמען של המילים בבואן בנפרד ובהקשר של צירוף ו/או משפט. *המילים הן מתוך מאגרי המילים של כיתות ז' ו- ח', והן תיבחרנה מתוך המאגרים על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>	<p align="center">אוצר מילים*</p> <p>*אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה ח' (בנוסף למאגר של כיתה ז') <u>ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד.</u> ראו מאגר מילים לכיתה ח' בנספח התכנית.</p>

<p align="center">מפרט התכנים</p> <p align="center">פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>	<p align="center">נושא</p>
<p>קריאה והבנה של משפטים ו/או קטעי קריאה שכוללים את הנושאים הדקדוקיים הבאים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • אותיות השמש • כינוי רמז לקרוב () • כינויי רמז לרחוק (,) - ידיעה פסיבית • ריבוי שאיננו מציין בני אדם • נטיית עבר בניין 1 () – כל הגופים • נטיית הווה-עתיד () - בניין 1 () • סדר המילים במשפט הפועלי (הנשוא הפועלי קודם לנושא). 	<p align="center">נושאים דקדוקיים*</p> <p>* הנושאים הדקדוקיים הנדרשים הם <u>בנוסף</u> לנושאים שנלמדו בכיתה ז'.</p>

כיתה ח'

● האזנה והבנה של משפטים וקטעים דבורים מתחומים שונים:

נושא	מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם
<p>אוצר מילים*</p> <p>*אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה ח' (בנוסף למאגר של כיתה ז') ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. ראו מאגר מילים לכיתה ח' בנספח התכנית.</p>	<p>האזנה ומעקב אחר רצף של מילים* (מושמעות או מוקלטות). הבנת משמען של המילים בבואן בנפרד ובהקשר של צירוף ו/או משפט.</p> <p>*המילים הן מתוך מאגרי המילים של כיתות ז'-ח', והן תיבחרנה מתוך המאגרים על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>
<p>נושאים דקדוקיים*</p> <p>*הנושאים הדקדוקיים הנדרשים הם בנספח לנושאים שנלמדו בכיתה ז'.</p>	<p>האזנה והבנה של משפטים ו/או קטעי קריאה דבורים (מושמעים או מוקלטים) שכוללים את הנושאים הדקדוקיים המפורטים לעיל (ראו עמ' 32).</p>

כיתה ח'

● **הבעה בעל-פה במסגרות שונות של תקשורת בין-אישית:**

<p align="center">מפרט התכנים</p> <p align="center">פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>	<p align="center">נושא</p>
<p align="center">הבעה בעל-פה של מילים * בהקשרים רלוונטיים לחומר הנלמד. הגייה והטעמה נכונה של המילים בבואן בנפרד ובתוך הקשר של צירוף ו/או משפט.</p> <p align="center">*המילים הן מתוך מאגרי המילים של כיתות ז'-ח', והן תיבחרנה מתוך המאגרים על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>	<p align="center">אוצר מילים*</p> <p align="center">* אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה ח' (בנוסף למאגר של כיתה ז') ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. ראו מאגר מילים לכיתה ח' בנספח התכנית.</p>
<p align="center">הבעה בעל-פה של מילים בתוך הקשר של צירוף ו/או משפט תקינים מבחינה לשונית, תוך יישום ידע בנושאים הדקדוקיים המפורטים לעיל (ראו עמ' 32).</p>	<p align="center">נושאים דקדוקיים*</p> <p align="center">* הנושאים הדקדוקיים הנדרשים בכיתה ח' הם <u>בנוסף</u> לנושאים שנלמדו בכיתה ז'.</p>

כיתה ח'

כיתה ה'

<p align="center">נושא</p>	<p align="center">מפרט התכנים</p> <p align="center">פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>
<p align="center">שיח בין-אישי*</p> <p>*חומר זה בנוי על הנלמד בכיתה ז' ומרחיב אותו.</p>	<p align="center">ניהול שיחה בסיסית במגוון נושאים נתונים:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li align="right">● ברכות <li align="right">● מילות נימוס ופנייה <li align="right">● מקום מגוריי <li align="right">● בני המשפחה המורחבת <li align="right">● תיאור הכיתה וסדר הישיבה בה <li align="right">● תיאור חדרי <li align="right">● חגים <li align="right">● ימי-השבוע <li align="right">● פתגמים ומטבעות-לשון

- הבעה בכתב של מילים, צירופים, משפטים וקטעים תקינים מבחינה לשונית:

מפרט התכנים	נושא
<p>פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p> <p>כתיבה נכונה (בכתב-יד קריא) של מילים*</p> <p>*המילים הן מתוך מאגרי המילים של כיתות ז' ו-ח', והן תיבחרנה מתוך המאגרים על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>	<p>אוצר מילים*</p> <ul style="list-style-type: none"> • אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה ח' (בנוסף למאגר של כיתה ז') ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. ראו מאגר המילים לכיתה ח' בנספח התכנית.
<p>כתיבה תקינה (בכתב-יד קריא) של צירופים ו/או משפטים ו/או קטעים קצרים הכוללים את הנושאים הדקדוקיים המפורטים לעיל (ראו עמ' 32).</p>	<p>נושאים דקדוקיים*</p> <p>*הנושאים הדקדוקיים הנדרשים הם <u>בנוסף</u> לנושאים שנלמדו בכיתה ז'.</p>

כיתה ח'

מטרה: הכרת העולם הערבי – דת ותרבות**מטרות אופרטיביות:**

1. הכרת מושגים מרכזיים מן המורשת הערבית
2. הצגת מידע (בעברית) אודות מדינות ערביות במזרח התיכון

<p align="center">נושא</p> <p align="center">מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>	
<p align="center">הרחבה ופירוט של המושגים הבאים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "עמודי האסלאם" () - חמש מצוות היסוד • החגים באסלאם – 	<p align="center">מושגים מרכזיים מן המורשת הערבית</p>
<p align="center">תיאור (בעברית) של מספר מדינות ערביות ו/או מוסלמיות במזרח התיכון הכולל את:</p> <ul style="list-style-type: none"> • שם הערים המרכזיות • אתרים מיוחדים במדינה • שמות של אישים מפורסמים (מנהיגים, סופרים, משוררים, שחקנים, זמרים) והצגת מידע אודותם. 	<p align="center">מדינות ערביות ו/או מוסלמיות במזרח התיכון -הרחבה</p>

כיתה ט' 3 ש"ש

מטרה: טיפוח מיומנויות תקשורתיות בשפה הערבית: מיומנויות הבנה (הבנת הנקרא והבנת הנשמע) ומיומנויות הפקה (הבעה בעל-פה והבעה בכתב)

מטרות אופרטיביות:

1. קריאה (קולית ודמומה) והבנה של מילים, צירופים, משפטים וטקסטים מתחומים שונים (עמ' 38)
2. האזנה והבנה של משפטים וקטעים דבורים מתחומים שונים (עמ' 41)
3. הבעה בעל-פה במסגרות שונות של תקשורת בין-אישית (עמ' 42)
4. הבעה בכתב של מילים, צירופים ומשפטים תקינים מבחינה לשונית (עמ' 44)

• **קריאה (קולית ודמומה) והבנה של מילים, צירופים, משפטים וטקסטים בערבית מתחומים שונים:**

נושא	מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם
<p>אוצר מילים*</p> <p>*אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה ט' (בנוסף למאגרים של כיתות ז' ו-ח') ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. ראו מאגר מילים לכיתה ט' בנספח התכנית.</p>	<p>קריאה של מילים* בהגייה ובהטעמה הנכונה. הבנת משמען של המילים בבואן בנפרד ובהקשר של צירוף ו/או משפט.</p> <p>*המילים הן מתוך מאגרי המילים של כיתות ז', ח' ו-ט', והן תיבחרנה מתוך המאגרים על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>

<p style="text-align: center;">מפרט התכנים</p> <p style="text-align: center;">פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>	<p style="text-align: center;">נושא</p>
<p>קריאה והבנה של משפטים ו/או קטעי קריאה שכוללים את הנושאים הדקדוקיים הבאים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • כינויי רמז לרחוק (,) • תנועות העזר • בניין 1 () - הפועל בציווי • בניין 1 () בינוני פועל ופעול • בניין 2 () – נטיית העבר בלבד • בניין 3 () – נטיית העבר בלבד • ערך היתרון • כינויי מושא/פעול – ידיעה פסיבית • יא א(ל)־יִסְבֶּה (היחס) - ידיעה פסיבית • המספר היסודי 3-10 – ידיעה פסיבית • סדר המילים במשפט הפועלי (הנשוא הפועלי בא בנסתר/נסתרת לפני נושא ברבים)-ידיעה פסיבית • כינויי הזיקה- ידיעה פסיבית 	<p style="text-align: center;">נושאים דקדוקיים*</p> <p>*הנושאים הדקדוקיים הנדרשים הם בנוסף לנושאים שנלמדו בכיתות ז'-ח'.</p>

<p align="center">מפרט התכנים</p> <p align="center">פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>	<p align="center">נושא</p>
<p align="center">הכרת סדר אותיות הא"ב הערבי ושימוש מושכל במילון ערבי – עברי/עברי-ערבי . פענוח מילים לא מוכרות בעזרת המילון . הבנת כותרות עיתונים ו/או ידיעות עיתונאיות אותנטיות או מעובדות.</p>	<p align="center">שימוש במילון ערבי-עברי/ עברי-ערבי</p>

• **האזנה והבנה של משפטים וקטעים דבורים מתחומים שונים:**

<p>נושא</p>	<p>מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>
<p>אוצר מילים*</p> <p>*אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה ט' (בנוסף למאגרים של כיתות ז' ו-ח') ועל <u>מילים נוספות מהחומר הנלמד</u>. ראו מאגר מילים לכיתה ט' בנספח התכנית.</p>	<p>האזנה ומעקב אחר רצף של מילים* בהגייה ובהטעמה הנכונה. הבנת משמען של המילים בבואן בנפרד ובהקשר של צירוף ו/או משפט.</p> <p>*המילים הן מתוך מאגרי המילים של כיתות ז', ח' ו-ט' והן תיבחרנה מתוך המאגרים על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>
<p>נושאים דקדוקיים*</p> <p>* הנושאים הדקדוקיים הנדרשים הם <u>בנוסף לנושאים שנלמדו בכיתות ז'-ח'</u>.</p>	<p>האזנה והבנה של משפטים ו/או קטעי קריאה דבורים (מושמעים או מוקלטים) שכוללים את הנושאים הדקדוקיים המפורטים לעיל (ראו עמ' 39).</p>

• **הבעה בעל-פה במסגרות שונות של תקשורת בין-אישית:**

<p>מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>	<p>נושא</p>
<p>הבעה בעל-פה של מילים* בהקשרים רלוונטיים לחומר הנלמד. הגייה והטעמה נכונה של המילים בבואן בנפרד ובתוך הקשר של צירוף ו/או משפט. *המילים הן מתוך מאגרי המילים של כיתות ז', ח' ו-ט' והן תיבחרנה מתוך המאגרים על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>	<p>אוצר מילים* *אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה ט' (בנוסף למאגרים של כיתות ז' ו-ח') <u>ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד.</u> ראו מאגר המילים לכיתה ט' בנספח התכנית.</p>
<p>הבעה בעל-פה של מילים בתוך הקשר של צירוף או משפט תקינים מבחינה לשונית תוך יישום ידע בנושאים הדקדוקיים לידיעה אקטיבית המפורטים לעיל (ראו עמ' 39).</p>	<p>נושאים דקדוקיים* * הנושאים הדקדוקיים הנדרשים הם <u>בנוסף</u> לנושאים שנלמדו בכיתות ז'-ח'.</p>

כיתה ט'

<p style="text-align: center;">מפרט התכנים</p> <p style="text-align: center;">פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>	<p style="text-align: center;">נושא</p>
<p style="text-align: center;">ניהול שיחה בסיסית במגוון נושאים נתונים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ברכות • מילות נימוס ופנייה • בני המשפחה ועיסוקם • צבעים • פרטי לבוש • מאכלים ומשקאות • המספרים • פתגמים ומטבעות-לשון 	<p style="text-align: center;">שיח בין-אישי*</p> <p>*חומר זה בנוי על הנלמד בכיתות ז'-ח' ומרחיב אותו.</p>

• הבעה בכתב של מילים, צירופים ומשפטים תקינים מבחינה לשונית :

<p>נושא</p>	<p>מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>
<p>אוצר מילים*</p> <p>*אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה ט' ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. ראו מאגר מילים לכיתה ט' בנספח התכנית.</p>	<p>כתיבה נכונה (בכתב-יד קריא) של מילים*</p> <p>*המילים הן מתוך מאגרי המילים של כיתות ז', ח' ו-ט' והן תיבחרנה מתוך המאגרים על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>
<p>נושאים דקדוקיים*</p> <p>* הנושאים הדקדוקיים הנדרשים הם <u>בנוסף</u> לנושאים שנלמדו בכיתות ז'-ח'.</p>	<p>כתיבה תקינה (בכתב-יד קריא) של צירופים ו/או משפטים ו/או קטעים קצרים הכוללים את הנושאים הדקדוקיים לידיעה אקטיבית המפורטים לעיל (ראו עמ' 39).</p>

מטרה: הכרת העולם הערבי – דת ותרבות**מטרה אופרטיבית:**

הכרת בני עדות ודתות החיים במדינת ישראל

<p align="center">נושא</p>	<p align="center">מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>
<p align="center">עדות ודתות בישראל</p>	<p>תיאור (בעברית) של לפחות אחת מן העדות/הדתות החיות בישראל (מוסלמים, ערבים- נוצרים, דרוזים, בדווים, צ'רקסים) הכולל את:</p> <ul style="list-style-type: none"> • שמות מקומות היישוב של בני הדת/העדה • שמות האתרים והמקומות המקודשים לבני הדת/העדה • מידע על החגים ו/או המנהגים המיוחדים לבני הדת/העדה

תכנית הלימודים לחטיבה העליונה

מבוא – מבנה התכנית

מגמת התכנית היא לראות בלימוד הלשון הערבית רצף הנמשך מכיתה ז' ועד לכיתה י"ב.

בכיתות ז'-ט' לומדים התלמידים את יסודות הלשון הערבית ורוכשים מיומנויות תקשורתיות בסיסיות בארבע אופנויות השפה: האזנה, קריאה, דיבור וכתיבה. הוראת הערבית בחטיבה העליונה מתבססת על הנלמד בחטיבת הביניים, ובד בבד מרחיבה את ידיעות התלמיד ומעמיקה אותן. לשם כך, מושם דגש רב יותר בחטיבה העליונה על מגוון טקסטים תוך הרחבת לימודי הדקדוק והתחביר, זאת כדי לאפשר לתלמידים לקרוא ולהבין קטעי קריאה מורכבים יותר מאלה שנלמדו בחטיבת הביניים, ביניהם יצירות ספרותיות מודרניות, וכן טקסטים הכתובים בערבית קלאסית. התלמידים בחטיבה העליונה עושים שימוש מושכל במילון ערבי-עברי/עברי-ערבי (גם במילונים מקוונים), דבר שמאפשר להם קריאת ידיעות עיתונאיות ממגוון סוגים והרחבת אוצר המילים שברשותם, בנוסף למאגר המילים (הכולל בעיקר מילים שכיחות מן העיתונות הערבית). התלמידים בחטיבה העליונה מביעים את עצמם בערבית בנושאים שונים וכן מרחיבים את ידיעותיהם בתרבות הערבית ובדת האסלאם, בנוסף לנלמד בחטיבת הביניים, ובהתאם לרמת הלימודים בה הם בוחרים (לדוגמה, תלמידים שבחרים בלימוד ערבית ברמה של חמש יחידות לימוד לומדים את הרקע ההיסטורי לקטעים הקלאסיים הנלמדים ולסורות מן הקוראן).

מפרט התכנים לחטיבה העליונה

כיתה י' 3 ש"ש

מטרת על: טיפוח מיומנויות תקשורתיות בשפה הערבית: מיומנויות הבנה (הבנת הנקרא והבנת הנשמע)**ומיומנויות הפקה (הבעה בעל-פה והבעה בכתב)****מטרות אופרטיביות:**

1. קריאה (קולית ודמומה) והבנה של מילים, צירופים, משפטים וטקסטים מתחומים שונים (עמ' 48)
2. האזנה והבנה של משפטים וקטעים דבורים מתחומים שונים (עמ' 51)
3. הבעה בעל-פה במסגרות שונות של תקשורת בין-אישית (עמ' 52)
4. הבעה בכתב של מילים, צירופים, משפטים וקטעים תקינים מבחינה לשונית (עמ' 54)

• קריאה (קולית ודמומה) והבנה של מילים, צירופים, משפטים וטקסטים מתחומים שונים :

נושא	מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם
<p>אוצר מילים*</p> <p>*ראו מאגר מילים לכיתה י' בנספח התכנית.</p>	<p>קריאה שוטפת של מילים* בהגייה ובהטעמה הנכונה. הבנת משמען של המילים בבואן בנפרד ובהקשר של צירוף ו/או משפט.</p> <p>*הערות:</p> <p>1. אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה י' ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. 2. מאגר המילים הנדרש בכיתה י' כולל בתוכו את המילים מהמאגרים של כיתות ז'-ט' ומרחיב אותן. 3. מספר המילים לידיעה אקטיבית מתוך המאגר ייבחר על-ידי המורה על-פי רמת הכיתה.</p>
<p>נושאים דקדוקיים*</p> <p>*הנושאים הדקדוקיים הנדרשים כוללים בתוכם את הנושאים שנלמדו בכיתות ז'-ט' ומרחיבים אותם.</p>	<p>קריאה בקול והבנה של משפטים ו/או קטעי קריאה שכוללים את הנושאים הדקדוקיים הבאים :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ה' הידיעה (أل) • אותיות השמש • תנועות העזר • כינויי הקניין • כינויי רמז לקרוב (هذا, هذه, هؤلاء) • כינויי רמז לרחוק (,)

כיתה י'

מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם	נושא
<ul style="list-style-type: none"> • ריבוי שאיננו מציין בני אדם • כינויי הזיקה (במשפטי <i>صلة</i> בלבד) • כינויי המושא • ערך היתרון – ידיעה פסיבית בלבד • <i>يا</i> א(ל) <i>نَسَبًا</i> (היחס) -ידיעה פסיבית בלבד • התאמת השמות, התארים והכינויים (זכר/נקבה) • סדר המילים במשפט הפועלי(הנשוא הפועלי קודם לנושאו ובא בנסתר/נסתרת). • נטיית הפועל בעבר, הווה-עתיד, ציווי, בינוני פועל, בינוני פעול וצורת המצדר של הבניינים הבאים (שלמים בלבד): • בניין 1 (<i>فعل</i>) • בניין 2 (<i>فَعَلَ</i>) • בניין 3 (<i>فاعِل</i>) • בניין 4 (<i>أفعل</i>) • בניין 5 (<i>تفعل</i>) • בניין 6 (<i>تفاعل</i>) 	

כיתה י'

מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם	נושא
<ul style="list-style-type: none"> • בניין 7 (إنفعل) • בניין 8 (إفتعل)-ללא השינויים • בניין 10 (إستفعل) 	
<p>שימוש מושכל במילון ערבי – עברי . פענוח מילים לא מוכרות בעזרת המילון . הבנת כותרות עיתונים וידיעות עיתונאיות (מהעיתונות השוטפת הכתובה, מידיעות חדשותיות באינטרנט או מכתבות עיתון מעובדות).</p>	<p>שימוש במילון ערבי- ערבי/ עברי-ערבי</p>

• האזנה והבנה של משפטים וקטעים דבורים מתחומים שונים:

נושא	מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם
<p>אוצר מילים*</p> <p>*ראו מאגר מילים לכיתה י' בנספח התכנית.</p>	<p>האזנה ומעקב אחר רצף המילים* (מושמעות או מוקלטות) בהגייה ובהטעמה הנכונה. הבנת משמען של המילים בבואן בנפרד ובהקשר של צירוף ו/או משפט.</p> <p>*הערות:</p> <p>1. אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה י' ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד.</p> <p>2. מאגר המילים הנדרש בכיתה י' כולל בתוכו את המילים מהמאגרים של כיתות ז'-ט' ומרחיב אותן.</p> <p>3. מספר המילים לידיעה אקטיבית מתוך המאגר ייבחר על-ידי המורה על-פי רמת הכיתה.</p>
<p>נושאים דקדוקיים*</p> <p>*הנושאים הדקדוקיים הנדרשים כוללים בתוכם את הנושאים שנלמדו בכיתות ז'-ט' ומרחיבים אותם.</p>	<p>האזנה והבנה של משפטים ו/או קטעי קריאה דבורים (מושמעים או מוקלטים) הכוללים את הנושאים הדקדוקיים המפורטים לעיל.</p> <p>(ראו פירוט הנושאים הדקדוקיים הנדרשים בכיתה י' בעמ' 48-50).</p>

• **הבעה בעל-פה במסגרות שונות של תקשורת בין-אישית:**

<p>נושא</p> <p>מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>	
<p>הבעה בעל-פה של מילים* בהקשרים רלוונטיים לחומר הנלמד. הגייה והטעמה נכונה של המילים בבואן בנפרד ובתוך הקשר של צירוף ו/או משפט.</p> <p>*הערות:</p> <p>1. אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה י' ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. 2. מאגר המילים הנדרש בכיתה י' כולל בתוכו את המילים מהמאגרים של כיתות ז'-ט' ומרחיב אותן. 3. מספר המילים לידיעה אקטיבית מתוך המאגר ייבחר על-ידי המורה על-פי רמת הכיתה.</p>	<p>אוצר מילים*</p> <p>*ראו מאגר מילים לכיתה י' בנספח התכנית.</p>
<p>הבעה בעל-פה של מילים בתוך הקשר של צירוף או משפט תקינים מבחינה לשונית תוך יישום ידע בנושאים הדקדוקיים המפורטים לעיל. (ראו פירוט הנושאים הדקדוקיים הנדרשים בכיתה י' בעמ' 48-50).</p>	<p>נושאים דקדוקיים*</p> <p>*הנושאים הדקדוקיים הנדרשים כוללים בתוכם את הנושאים שנלמדו בכיתות ז'-ט' ומרחיבים אותם.</p>

<p align="center">מפרט התכנים</p> <p align="center">פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>	<p align="center">נושא</p>
<p align="center">ניהול שיחה בסיסית במגוון נושאים נתונים:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li align="center">• ברכות <li align="center">• מילות נימוס ופנייה <li align="center">• מושגי זמן ושעות <li align="center">• לבוש וצבעים-הרחבה <li align="center">• סדר יום <li align="center">• מאכלים וסוגי מסעדות <li align="center">• פתגמים ומטבעות-לשון 	<p align="center">שיח בין-אישי*</p> <p align="center">* חומר זה בנוי על הגלמד בכיתות ז'-'ט' ומרחיב אותו.</p>

• **הבעה בכתב של מילים, צירופים, משפטים וקטעים תקינים מבחינה לשונית :**

<p>נושא</p>	<p>מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>
<p>אוצר מילים*</p> <p>*ראו מאגר מילים לכיתה י' בנספח התכנית.</p>	<p>כתיבה נכונה (בכתב-יד קריא) של מילים*</p> <p>*הערות:</p> <p>1. אוצר המילים מבוסס על מאגר מילים נתון לכיתה י' ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. 2. מאגר המילים הנדרש בכיתה י' כולל בתוכו את המילים מהמאגרים של כיתות ז'-ט' ומרחיב אותן. 3. מספר המילים לידיעה אקטיבית מתוך המאגר ייבחר על-ידי המורה על-פי רמת הכיתה.</p>
<p>נושאים דקדוקיים*</p> <p>*הנושאים הדקדוקיים הנדרשים כוללים בתוכם את הנושאים שנלמדו בכיתות ז'-ט' ומרחיבים אותם.</p>	<p>כתיבה תקינה (בכתב קריא) של צירופים ו/או משפטים ו/או קטעים הכוללים את הנושאים הדקדוקיים המפורטים לעיל. (ראו פירוט הנושאים הדקדוקיים הנדרשים בכיתה י' בעמ' 48-50).</p>

מטרה: הכרת העולם הערבי – דת ותרבותמטרות אופרטיביות:

1. הכרת מקומות קדושים לאסלאם

2. הכרת התרבות הערבית

נושא	מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם
ירושלים ומעמדה באסלאם	<p>הכרת מעמד ירושלים באסלאם בתקופות שונות:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ירושלים ככיוון התפילה הראשון • כיבוש ירושלים על-ידי הח'ליף עמר • הקמת מסג'ד אלאקצא וכיפת הסלע
מן התרבות הערבית	<p>הכרה של סופר/ת, משורר/ת, מוסיקאי/ת או במאי ערבי/ה ו/או אחת מיצירותיהם הבולטות</p>

כיתות י"א- י"ב

6 ש"ש בכל כיתה (לא כולל מסלול בחירה בערבית מזוברת – הבעה בעל-פה)

מטרה: טיפוח מיומנויות תקשורתיות בשפה הערבית: מיומנויות הבנה (הבנת הנקרא והבנת הנשמע)

ומיומנויות הפקה (הבעה בעל-פה והבעה בכתב)

מטרות אופרטיביות:

1. קריאה (קולית ודמומה) והבנה של מילים, צירופים, משפטים וטקסטים מתחומים שונים (עמ' 57)
2. האזנה והבנה של משפטים וקטעים דבורים מתחומים שונים (עמ' 66)
3. הבעה בעל-פה במסגרות שונות של תקשורת בין-אישית (עמ' 70)
4. הבעה בכתב של מילים, צירופים, משפטים וקטעים תקינים מבחינה לשונית (עמ' 73)

● קריאה (קולית ודמומה) והבנה של מילים, צירופים, משפטים וטקסטים בערבית מתחומים שונים ומתקופות שונות:

מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם		נושא
5 יח"ל	3 יח"ל	
<p>קריאה של מילים* בהגייה ובהטעמה הנכונה. הבנת משמען של המילים בבואן בנפרד ובהקשר של צירוף ו/או משפט.</p> <p>*הערות: 1. אוצר המילים מבוסס על מאגרי מילים נתונים לכיתות י' – י"א-י"ב ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. 2. מספר המילים לידיעה אקטיבית מתוך המאגרים ייבחר על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>	<p>קריאה של מילים* בהגייה ובהטעמה הנכונה. הבנת משמען של המילים בבואן בנפרד ובהקשר של צירוף ו/או משפט.</p> <p>*הערות: 1. אוצר המילים מבוסס על מאגרי מילים נתונים לכיתות י' – י"א ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. 2. מספר המילים לידיעה אקטיבית מתוך המאגרים ייבחר על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>	<p>אוצר מילים*</p> <p>*ראו מאגרי מילים לכיתות י', י"א ו-י"ב בנספח התכנית.</p>

מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם		נושא
5 יח"ל	3 יח"ל	
<ul style="list-style-type: none"> ● בניין 8 () : נטיית הפועל ב-עבר, עתיד, ציווי, בינוני פועל ופעול וצורת המצדר כולל השינויים. ● בניין 9 () : ידיעה פסיבית. ● עתיד מנצוב (المضارع المنصوب) והמרה למצדר ● עתיד מקוצר/מג'זום (المضارع المجزوم) ● גזרות הפועל: ע"ע (כפולים, المضاعف) פ"ו, פ"י (المثال) ע"ו, ע"י (الأجوف) ל"ו, ל"י (الناقص) בעלי ההמזה (المهموز) הפעלים جاء ו- رأى בבניין 1- נטיית עבר ועתיד פעלים מורכבים-ידיעה פסיבית 	<ul style="list-style-type: none"> ● בניין 8 () : נטיית הפועל ב- עבר, עתיד, ציווי, בינוני פועל ופעול וצורת המצדר כולל השינויים. ● עתיד מנצוב (المضارع المنصوب) והמרה למצדר ● עתיד מקוצר/מג'זום (المضارع المجزوم) ● גזרות הפועל: ע"ע/כפולים () פ"ו, פ"י () ע"ו, ע"י () 	<p style="text-align: center;">נושאים דקדוקיים*</p> <p>*הנושאים הנדרשים בכיתות י"א-י"ב מתבססים על הנושאים שנלמדו בכיתה י' ומרהיבים אותם.</p>

מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם		נושא
5 יח"ל	3 יח"ל	
<ul style="list-style-type: none"> • צורת הסביל (المجهول) בבנינים 1 – 10 (כולל הגזרות הנלמדות) הבעת סביל בעזרת תִּם + מצדר סביל סתמי • הניקוד הסופי (الإعرَاب) • (, , , , , ,) () כולל הכינוי הסתמי • (, , , / , / ,) • ריבוי שלם זכר 	<ul style="list-style-type: none"> • צורת הסביל (المجهول) בבנינים 1 – 10 (כולל הגזרות הנלמדות) • הניקוד הסופי (الإعرَاب) • (, , , , , ,) • (, , , / , / ,) • ריבוי שלם זכר 	

מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם		נושא
5 יח"ל	3 יח"ל	
<ul style="list-style-type: none"> • ריבוי שלם נקבה • ערך היתרון וההפלגה (أفعل التفضيل) • משפטי זיקה (صلة , صفة) • ששת השמות (, , , , ,) • תיאור זמן (ظرف زمان) • תיאור מקום (ظرف مكان) • תיאור מצב (حال) • משפט מצב (جملة حاليّة) 	<ul style="list-style-type: none"> • ריבוי שלם נקבה • ערך היתרון וההפלגה (أفعل التفضيل) • משפטי זיקה (صلة , صفة) • ששת השמות (, , , , ,) • תיאור זמן (ظرف زمان) • תיאור מקום (ظرف مكان) • תיאור מצב (الحال) 	

<p style="text-align: center;">מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>		<p style="text-align: center;">נושא</p>
<p style="text-align: center;">5 יח"ל</p>	<p style="text-align: center;">3 יח"ל</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • הזוגי בשם, בתואר, בפועל ובכינויים • המספר המונה () עשרות שלמות מאה מאתיים אלף אלפיים מספרים מורכבים-ידיעה פסיבית + השם הנמנה • המספר הסודר 10-1 () • חמשת השמות (الأسماء الخمسة) 	<ul style="list-style-type: none"> • הזוגי בשם ובתואר • המספרים 10-1 עשרות שלמות + השם הנמנה (לידיעה פסיבית בלבד) 	

<p style="text-align: center;">מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>		<p style="text-align: center;">נושא</p>
<p style="text-align: center;">5 יח"ל</p>	<p style="text-align: center;">3 יח"ל</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • לא לשלילה מוחלטת (لا النَّافِيَةُ لِلْجِنْسِ) • משפט תנאי () בשלילה ובחיוב (, ,) תנאי בטל () ביטול השפעת התנאי () • תיאור אופן () • שמות מחוסרי תנוין () (במשקלים הנפוצים -יתרון, הפלגה, צבעים, מומים וריבוי שבור) • הפנייה () 		

מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם		נושא
5 יח"ל	3 יח"ל	
<ul style="list-style-type: none"> • תיאור ההבחנה (التمييز) - ידיעה פסיבית + השם ביחיד - ידיעה אקטיבית • תיאור סיבה/תכלית (/) • מא ההתפעלות (ما التعجب) ידיעה פסיבית • סמיכות מדומה (إضافة غير حقيقية) ידיעה פסיבית • משפטי זיקה הפוכים (ما... من / من البيان) ידיעה פסיבית 		

מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם		נושא
5 יח"ל	3 יח"ל	
<ul style="list-style-type: none"> • ל' ההדגשה (لام التأكيد) ידיעה פסיבית • ההוצאה מן הכלל () ידיעה פסיבית • הבעת ברכות ואיחולים ידיעה פסיבית 		
שימוש מושכל במילון ערבי – עברי/עברי-ערבי (גם במילון מקוון). פענוח מילים לא מוכרות בעזרת המילון . הבנת כותרות עיתונים וידיעות עיתונאיות אותנטיות ומורכבות (מהעיתונות השוטפת הכתובה, מידיעות חדשותיות באינטרנט או מכתבות ומאמרים בעיתון).	שימוש מושכל במילון ערבי – עברי/עברי-ערבי (גם במילון מקוון) . פענוח מילים לא מוכרות בעזרת המילון . הבנת כותרות עיתונים וידיעות עיתונאיות (מהעיתונות השוטפת הכתובה, מידיעות חדשותיות באינטרנט או מכתבות ומאמרים בעיתון).	שימוש במילון ערבי-עברי/ עברי-ערבי

מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם		נושא
5 יח"ל	3 יח"ל	
<p>חמש יצירות ספרותיות* (רצוי לפחות שיר אחד)</p> <p>*ראו רשימת היצירות הספרותיות והשירים הניתנים לבחירה בנספח התכנית.</p>	<p>שתי יצירות ספרותיות* (רצוי לפחות שיר אחד)</p> <p>*ראו רשימת היצירות הספרותיות והשירים הניתנים לבחירה בנספח התכנית.</p>	ספרות ערבית מודרנית
<p>עשרה קטעי קריאה בערבית קלאסית (רצוי מתקופות שונות)*</p> <p>*ראו מבחר קטעים קלאסיים לבחירה בנספח התכנית</p>		ספרות ערבית קלאסית
<p>עשר סורות לבחירה*, מתוכן שש סורות חובה (+פסוק אחד מסורה 17)</p> <p>*ראו רשימת הסורות לבחירה בנספח התכנית</p>		הקוראן

● האזנה והבנה של משפטים וקטעים דבורים מתחומים שונים:

<p align="center">מפרט התכנים</p> <p align="center">פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>		<p align="center">נושא</p>
<p align="center">5 יח"ל</p>	<p align="center">3 יח"ל</p>	
<p align="center">האזנה ומעקב אחר רצף של מילים* (מושמעות או מוקלטות) בהגייה ובהטעמה הנכונה.</p> <p align="center">הבנת משמען של המילים בבואן בנפרד ובהקשר של צירוף ו/או משפט.</p> <p align="center">*הערות:</p> <p align="center">1. אוצר המילים מבוסס על מאגרי מילים נתונים לכיתות י' –י"א-י"ב ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. 2. מספר המילים לידיעה אקטיבית מתוך המאגרים ייבחר על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>	<p align="center">האזנה ומעקב אחר רצף של מילים* (מושמעות או מוקלטות) בהגייה ובהטעמה הנכונה.</p> <p align="center">הבנת משמען של המילים בבואן בנפרד ובהקשר של צירוף ו/או משפט.</p> <p align="center">*הערות:</p> <p align="center">1. אוצר המילים מבוסס על מאגרי מילים נתונים לכיתות י' –י"א ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. 2. מספר המילים לידיעה אקטיבית מתוך המאגרים ייבחר על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>	<p align="center">אוצר מילים*</p> <p align="center">*ראו מאגרי מילים לכיתות י', י"א ו-י"ב בנספח התכנית.</p>

מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם		נושא
5 יח"ל	3 יח"ל	
ראו לעיל פירוט הנושאים הדקדוקיים הנדרשים ברמת 5 יח"ל בעמ' 58-64.	ראו לעיל פירוט הנושאים הדקדוקיים הנדרשים ברמת 3 יח"ל בעמ' 58-61.	נושאים דקדוקיים* *הנושאים הנדרשים בכיתות י"א-י"ב מתבססים על הנושאים שנלמדו בכיתה י' ומרחיבים אותם.

● הבעה בעל-פה במסגרות שונות של תקשורת בין-אישית:

<p align="center">מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>		<p align="center">נושא</p>
<p align="center">5 יח"ל</p>	<p align="center">3 יח"ל</p>	
<p align="center">הבעה בעל-פה של מילים*</p> <p>בהקשרים רלוונטיים לחומר הנלמד. הגייה והטעמה נכונה של המילים בבואן בנפרד ובתוך הקשר של צירוף ו/או משפט.</p> <p align="center">*הערות:</p> <p>1. אוצר המילים מבוסס על מאגרי מילים נתונים לכיתות י' – י"א-י"ב ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. 2. מספר המילים לידיעה אקטיבית מתוך המאגרים ייבחר על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>	<p align="center">הבעה בעל-פה של מילים*</p> <p>בהקשרים רלוונטיים לחומר הנלמד. הגייה והטעמה נכונה של המילים בבואן בנפרד ובתוך הקשר של צירוף ו/או משפט.</p> <p align="center">*הערות:</p> <p>1. אוצר המילים מבוסס על מאגרי מילים נתונים לכיתות י' – י"א ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. 2. מספר המילים לידיעה אקטיבית מתוך המאגרים ייבחר על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>	<p align="center">אוצר מילים*</p> <p align="center">*ראו מאגרי מילים לכיתות י', י"א ו-י"ב בנספח התכנית.</p>

<p align="center">מפרט התכנים</p> <p align="center">פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>		<p align="center">נושא</p>
<p align="center">5 יח"ל</p>	<p align="center">3 יח"ל</p>	
<p align="center">ראו לעיל פירוט הנושאים הדקדוקיים הנדרשים לידעה אקטיבית בלבד ברמת 5 יח"ל בעמ' 58-64.</p>	<p align="center">ראו לעיל פירוט הנושאים הדקדוקיים הנדרשים לידעה אקטיבית בלבד ברמת 3 יח"ל בעמ' 58-61.</p>	<p align="center">נושאים דקדוקיים*</p> <p>*הנושאים הנדרשים בכיתות י"א-י"ב מתבססים על הנושאים שנלמדו בכיתה י' ומרחיבים אותם.</p>
<p>ניהול שיחה בסיסית במגוון נושאים נתונים*:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ברכות • מילות נימוס ופנייה • יצירות ספרותיות וקטעי קריאה שנלמדו • אקטואליה <p>*ראו פירוט בעמוד הבא: מסלול בחירה-הבעה בעל-פה בערבית מדוברת</p>	<p>ניהול שיחה בסיסית במגוון נושאים נתונים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ברכות • מילות נימוס ופנייה • יצירות ספרותיות וקטעי קריאה שנלמדו • אקטואליה 	<p align="center">שיח בין-אישי*</p> <p>* חומר זה בנוי על הנלמד בכיתות ז'-י' ומרחיב אותו.</p>

הבעה בעל-פה- ערבית מדוברת
מסלול בחירה ללומדים ברמת 5 יח"ל (בתוספת שעות)

התלמידים מנהלים שיחת היכרות אישית הכוללת את הנושאים הבאים:

- ברכות ואיחולים, ביטויי פנייה ונימוס
- תעודת זהות – על עצמי, משפחתי, ביתי וחדריו
- בית הספר- תיאור ביה"ס, הכיתה והחפצים בה, פירוט הנושאים הנלמדים
- שעות הפנאי - פעילויות אחרי שעות הלימודים, תחביבים שונים
- תכניות לעתיד

בנוסף, התלמידים מנהלים שיחה בערבית מדוברת במגוון נושאים נתונים:

- עיר מגוריי - הרחוב הראשי, הנסיעה באוטובוס, אתרים מיוחדים בעיר, מוסדות (עירייה, בנקים ועוד)
- במסעדה - סוגי מסעדות ומאכלים, נסיבות הבילוי במסעדה
- העיתון - סוגי עיתונים ומדורים שונים
- הטלוויזיה- הרגלי צפייה, תכניות שונות, תכניות חביבות עליי ומדוע
- מזג האוויר – עונות השנה, מזג האוויר עתה
- אופנה - בגדים וצבעים
- אקטואליה (נושא בולט בחדשות)

• הבעה בכתב של מילים, צירופים, משפטים וקטעים תקינים מבחינה לשונית למטרות שונות:

<p align="center">מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p>		<p align="center">נושא</p>
<p align="center">5 יח"ל</p>	<p align="center">3 יח"ל</p>	
<p align="center">כתיבה נכונה (בכתב-יד קריא) של מילים*</p> <p align="center">*הערות: 1. אוצר המילים מבוסס על מאגרי מילים נתונים לכיתות י' – י"א-י"ב ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. 2. מספר המילים לידיעה אקטיבית מתוך המאגרים ייבחר על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>	<p align="center">כתיבה נכונה (בכתב-יד קריא) של מילים*</p> <p align="center">*הערות: 1. אוצר המילים מבוסס על מאגרי מילים נתונים לכיתות י' – י"א ועל מילים נוספות מהחומר הנלמד. 2. מספר המילים לידיעה אקטיבית מתוך המאגרים ייבחר על-פי שיקול הדעת של המורה ובהתאם לרמת הכיתה.</p>	<p align="center">אוצר מילים*</p> <p align="center">*ראו מאגרי מילים לכיתות י"א ו-י"ב בנספח התכנית.</p>
<p align="center">ראו לעיל פירוט הנושאים הדקדוקיים הנדרשים לידיעה אקטיבית בלבד ברמת 5 יח"ל בעמ' 58-64.</p>	<p align="center">ראו לעיל פירוט הנושאים הדקדוקיים הנדרשים לידיעה אקטיבית בלבד ברמת 3 יח"ל בעמ' 58-61.</p>	<p align="center">נושאים דקדוקיים*</p> <p align="center">*הנושאים הנדרשים בכיתות י"א-י"ב מתבססים על הנושאים שנלמדו בכיתה י' ומרחיבים אותם.</p>

מטרה: הכרת העולם הערבי – דת ותרבות**מטרות אופרטיביות (לרמת 5 יח"ל)**

1. הכרת אירועים נבחרים בתולדות הערבים והאסלאם

2. הכרת הספר הקדוש של האסלאם - הקוראן

<p align="center">מפרט התכנים פירוט התכנים שעל התלמידים ללמוד ולדעת, להבין וליישם</p> <p align="center">5 יח"ל</p>	<p align="center">נושא</p>
<p align="center">הכרת הרקע ההיסטורי* של הטקסטים הקלאסיים הנלמדים *הרקע ההיסטורי יילמד תוך התאמה לטקסים הקלאסיים שייבחרו ללימוד בכיתה.</p>	<p align="center">אירועים נבחרים בתולדות האסלאם</p>
<p align="center">הכרת הקוראן – הספר הקדוש למוסלמים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ירידת הקוראן על-פי המסורת המוסלמית • תהליך עריכת הקוראן ומבנהו (מספר הסורות, עריכה על-פי אורך הסורות). • סגנון הקוראן (חריזה, לשון פיוטית ועוד) • תכניו המרכזיים של הקוראן (ההבדלים העיקריים בין הסורות מתקופת מכה לבין סורות מתקופת אלמדינה). 	<p align="center">הקוראן</p>

נספח תכנית הלימודים

יצירות בספרות ופרוזה מודרנית*

*הערות:

1. אין לבחור יותר משני סיפורים/יצירות של מחבר אחד!
2. אפשר לבחור סיפורים או קטעי שירה אחרים שאינם כלולים ברשימה שלהלן באישור המפמ"ר.

סיפורים (ע"פ סדר הא"ב של שמות הסיפורים):

/

/

/

/

/

/

/

/

/

/

/

/ 11

/

/

/

-

/

/

/

/

/

...

/

/

/

/

/

מאמרים:

/

/

/

קטעני שירה (ע"פ סדר הא"ב של שמות השירים):

/

/

/

/

/

() /

/

/

/

/

/

/

/

/

/

/

/

-S.O.S.

/

/

() /

/

/

/

() /

/

ספרות ערבית קלאסית*
(ללומדים ברמה של 5 יח"ל)

***הערות:**

- א. הקטעים מסודרים על-פי תקופות.
 ב. יש להבהיר את הרקע ההיסטורי לכל קטע קלאסי שנלמד בכיתה.
 ג. אפשר לבחור קטעים קלאסיים ממקורות אחרים שאינם כלולים ברשימה שלהלן באישור המפמ"ר.

חלק א':

/

/

/

/

/

/

/

/

/

/

/

/

/

"

/

חלק ב':

/ ()

/

/

/

/

/

/

חלק ג':

/

/

/

/

/

/

/

/

/

חלק ד':

/

/

/

/

/

/

/

/

/

/

/

הקוראן *
(לתלמידי 5 יח"ל בלבד)

***הערות:**

- א. אפשר ללמוד במקום עשר סורות מן הקוראן עוד **שבעה קטעים קלאסיים** מתוך הרשימה שלעיל.
 ב. אפשר להמיר את קטעי הקוראן שלעיל בקטעים הכתובים בערבית-יהודית (ערבית אותה נהגו היהודים בימי הביניים לכתוב באותיות עבריות) **באישור מפמ"ר**.

פירוט הסורות/הפסוקים (חובה):

(1)

(17) – פסוק ראשון בלבד

(93)

(97)

(112)

(113)

(114)

פירוט הסורות/הפסוקים (בחירה):

(2) פס' 1-7

(2) פס' 183-185

(12) פס' 1-14

(96) פס' 1-5

(99)

(105)

(109)

(111)

255 פס' , (2) -

35 פס' , (24) -

מאגרי המילים:

פירוט אוצר המילים לכיתה ז' *

* הערות:

1. המילים שבמאגר המילים שלהלן מופיעות על-פי סדר האלפבית, דבר שנועד להקל על איתור מילים וצירופים במאגר.
2. אוצר המילים שבמאגר יילמד ויוערך בהקשר של משפט או טקסט ולא כרשימת מילים העומדת בפני עצמה. מאגר מילים זה מהווה מאגר בסיסי לכיתה ז'. יש להרחיב את אוצר המילים הנלמד בכיתה.

- לאן?	- האם?
- אָם	- אב
- מול, לפני (מקום)	- לבן
- אתמול	() - בן
- אני	() - אח
- אתה	() - אחות
- את	- אוזן
- אתם	- אדיב, מנומס
- אתן	() - מורה
- משפחה, אנשי-, בני-	- ישראל
- שלום, ברוך הבא	() - שם
- / - ברוך הבא	- אכל
-או	- ירדן
- ירושלים	- הקוראן
- ראשון	- ל-, אל
- אילת	

() - הר	- היכן? איפה?
() - חדש	- ב-, באמצעות
- - ישב	() - דלת, שער
- יפה	() - אוטובוס
- מצב	() - בדווי, בדואי
- חלב	- דואר
- חיפה	- אחרי (זמן)
(נ') () - בית, דירה	(נ') () - ארץ
() - דרוזי	(ז') () - עיר, ארץ
- - למד	() - בת, ילדה
() - מחברת	- בנק
(ז') () - חנות	() - בית
- דוקטור, רופא	- ביירות
-דמשק	- בין
- תור, תפקיד	- תל-אביב
- - הלך	() - תלמיד
- ראש	() - תלמידה
- ראה	- תרגיל
- - חזר	- תותים
	() - פגד

() - כיתה	() - גבר
() - אורח	() - חבר
- צהרים	- א - נסע ב-
() - עיר בירה	א - ביקר ב-
() - ערבי	- ביקור
- רבת-עמון	- שמן
- עבד, עשה	(ז') - זיתים
- אצל	() - שעה, שעון
- על	- שאל
() - עין, מעיין	- גר, שכן
() - חדר	- שלום
- ו-, ואז	() - שנה
- פתח	- סוריה
- ב-, בתוך	- שתה
(ע') - אמר	- שמש
- לפני (זמן)	() - חודש
- קרא	- בוקר
- קרוב ל-	- בוקר
- מעט, קצת	טוב- בוקר אור
- קפה	() - קטן

- () - סופר, פקיד
- - היה
- () - גדול
- () - ספר
- - כתב
- () - רב, הרבה
- כל
- () - כלב
- איך
- / - מה
- שלומך? - בסדר גמור, שבע רצון
(מבסוט/ה)
- ל-
- לא (גם מילת שלילה לעתיד)
- לבש
- לבנון
- () - שפה
- למה? מדוע?
- לוח
- / - לילה
- לא (שלילת העבר)
- מה? (מילת שאלה לפני שם עצם)
- מה? (מילת שאלה לפני פועל)
- () - בית-ספר
- () - מנהל
- () - עיר
- - שלום, ברוך הבא
- גשם
- עם
- () - מורה
- מפה
- () - משרד
- () - מכתב
- () - מלך
- מ-, מן
- מהיכן?
- מי?
- נתניה
- אנחנו
- - ירד

- ו -	- כן
- פרחים, ורדים	נהר
() - שר	- זה, הזה
- הגיע, בא	- זאת, הזאת
() - ילד	- האם?
- הוי (מילת קריאה)	- הם
- יפו	- הן
(נ') - יד	- כאן
() - יהודי	- שם
() - יום	- הוא
	- היא

פירוט אוצר המילים לכיתה ח'

* הערות:

1. המילים שבמאגר המילים שלהלן מופיעות על-פי סדר האלפבית, דבר שנועד להקל על איתור מילים וצירופים במאגר.
2. אוצר המילים יילמד ויוערך בהקשר של משפט או טקסט ולא כרשימת מילים העומדת בפני עצמה. מאגר מילים זה (יחד עם המאגר של כיתה ז') מהווה **מאגר בסיסי לכיתה ח'**. יש להרחיב את אוצר המילים הנלמד בכיתה.

- התפילה	- לקח
- הצום	- אחרון
- עיראק	(ע') - רצה
- הבא	() - אדמה, ארץ
- קהיר	- עמודי האסלאם, מצוות
- הכעבה (במכה)	היסוד של האסלאם
- כווית	- יריחו
- אללה	() - שבוע
- שעבר (יום, שבוע וכו')	- אסלאם
- ערב הסעודית	- הגליל
- יפן	- העלייה לרגל
- ציווה	- השבח לאל, תודה לאל
- שלשום	- הצדקה
- נסיך	- באסלאם - אמירת העדות: "
- אמריקה	"
() - בן-אדם, איש	

() – טלפון	– אירופה
– ההיא	– ראשונה
– אחר כך	– איזה
() – שֶׁכֶן	– איראן
() – סב	– גם כן
() – סבתא	– פריס
– מאד	() , – ים
() – משפט	– – התחיל
– דרום	– בריטניה
() – תשובה	() – גן
() – מחשב	– בצל
– חדיש, מודרני	– אחר הצהריים
() – מסיבה, חגיגה	– רחוק מ-
() – סיפור	– בגדאד
() – ממשלה	– עירייה
() – דוד (מצד האם)	(ע') – בנה
– יצא	– תחת, מתחת ל-
– במשך, תוך (זמן)	– – עזב, השאיר
– נכנס	– עייף
() – שיעור	() – טלוויזיה

() - שולחן	() - מדינה
() - רופא	() - דת
() - דרך, כביש	- ההוא
- - ביקש	() - נשיא, ראש
- ארוך, גבוה	- ראש הממשלה
- טוב	ר' - איגרת, מכתב
() - משפחה	- רמצי'אן
- - ידע, הכיר	- זרע
- דבש	- זמן
- עכו	- נסע
() - חופשה	() - שאלה
() - דוד (מצד האב)	- - שמע
() - עבודה	(זו"ג) () - שוק
- על, אודות	() - רחוב
- כאשר	() - חלון
() - כתובת, כותרת	- מזרח
() - חג	- - תודה על- בבקשה
- חג הקורבן (באסלאם)	- צפון, שמאל
- חג הפסקת הצום (באסלאם)	- קיץ
- יום הולדת	- - צחק

- מחזר - מתי? -
- צרפת - () - מרכז
- () - איכר - מרכזי
- () - בית-מלון, פונדק - חולה
- הבין - ערב -
- () - סרט - ערב טוב
- (ע') - קם - מסגד
- (ע') - עסק ב-, ערך (ביקור) - מוסלמי
- כבר (מילית להזגשת העבר) - נוצרי
- בא - מצרים -
- ישן, עתיק, קדום - מטבח
- () - כפר - () - מקום
- () - סיפור - ספריה, מכתבה
- קצר, נמוך - מצוין
- ר' - עט - () - נביא
- () - כסא - אלה, האלה
- (ז') - דיבור, דברים - אב, הורה
- לונדון - אם -
- / - מאחורי (מקום)
- מזל טוב, תתחדש - מטלה (שיעורי-בית)

- יום חמישי

- - עמד

- יום שבת

- יום ראשון

- ימין

- יום שישי

פירוט אוצר המילים לכיתה ט'

* הערות:

1. המילים שבמאגר המילים שלהלן מופיעות על-פי סדר האלפבית, דבר שנועד להקל על איתור מילים וצירופים במאגר.
2. אוצר המילים יילמד ויוערך בהקשר של משפט או טקסט ולא כרשימת מילים העומדת בפני עצמה. מאגר מילים זה (יחד עם המאגרים של כיתות ז'-ח') מהווה מאגר בסיסי לכיתה ט'. יש להרחיב את אוצר המילים הנלמד בכיתה.

() – הסכם	- יותר קטן
- פגישה, כינוס	- צהוב
, – נפגש עם	- אפריקה
(ע') – אהב, רצה	- יותר גדול
- אדום	- האו"ם
- ירוק	- עכשיו
- ארבע	- אשר (היא)
- ארבעה	- חברון
- כחול	- אשר (הוא)
- נמשך	- אשר (הם)
- הפסקה	- המזרח התיכון
- קיבל את פני	- הגדה המערבית
- הקשיב ל...	- ש/אשר (הן)
- שחור	- גרמניה
- השתתף	- נצרת

– שמונה	– ארה"ב
– בא	... – באשר ל- הרי-
() – אוניברסיטה	() – מבחן
() – הליגה הערבית	() – אישה
() – עיתון	– בחר
() – ישיבה	– חיכה
– כל	– באר-שבע
() – מלחמה	– בקרבת-
() – מפלגה	– התחלה
– הכין	() – תכנית
– אמבטיה, מקלחת	(ע') – נשאר
, – מפה	–(ע') – בכה
– לקום	() – סוחר
– מפרץ	– היסטוריה, תאריך
– חמש	– תשע
– חמישה	– תשעה
– זכר, ציין	/ – בבקשה! התכבד/י!
/ – בינלאומי	– שלוש
() – נוסע	– שלושה
– ראשי, עיקרי	() – שמונה

- () - טיול, מסע, נסיעה - תה -
- רשמי - משטרה -
- בעל, בן-זוג, זוג - א - הודה ל-
- בת-זוג, אשת-איש - () - חבר, בעל (רכוש)
- () - תייר - נכון -
- חצר - () - עיתון -
- () - חוף - חבר, ידיד -
- א - עזר ל- () - עמוד (בספר) -
- ר' - תושב - () - תמונה, צורה -
- שבע - () - מטוס -
- שבעה - () - סטודנט -
- שש - טבריה -
- שישה - אוכל, מזון -
- - הרשה ל- (ע') - חזר -
- () - שגריר - א - טיפל ב
- () - סורה(פרק, פרשה בקוראן) - העניש -
- () - מכונית - עולם -
- () - אדון, מר - () - שנה -
- () - גברת - () - פועל, עובד -
- א - צפה ב-, ראה - יקר, אהוב -

- עשר - כאשר
 - עשרה - ר' - צָבַע
 - גדול, עצום - מים -
 - לימד - מאכלים -
 - עזב - () - תחרות
 - מערב - שיחות -
 - עזה - () - תחנה
 - פתאום - () - פעם
 - קבוצה - עסוק, תפוס (מקום, קו...)
 - הרהר ב, חשב על - () - בעיה
 - () - ספל - מפורסם
 - הגיש - () - שדה תעופה
 - קריאה - () - מסעדה
 - רכבת - () - מבוקש, דרוש
 - - - ישב - ביחד, יחד
 - כדור - מובן
 - () - מילה - קדוש
 - () - שחקן - נציג, שחקן (תיאטרון)
 - - - שיחק - אסור
 - , - פגישה, להתראות - () - אזור

- מרווח, רחב	() - ארגון
- וושינגטון	() - מהנדס
(ע') - מצא	() - נושא
- שר החוץ	- שכמ
- שר הפנים	- פרסם
- שר הביטחון	- חצי
- שר האוצר	- הביט, הסתכל אל/ על
- שם, הניח	- נקי
() - משלחת	- סוף
(ע') - נפל, שכן (עיר, כפר),	() - טלפון
התרחש	- חשוב
- חתם על	- מתנה
	- אחד

פירוט אוצר מילים לכיתה י' *

*** הערות:**

1. המילים שבמאגר המילים שלהלן מופיעות על-פי סדר האלפבית, דבר שנועד להקל על איתור מילים וצירופים במאגר.
2. אוצר המילים יילמד ויוערך בהקשר של משפט או טקסט ולא כרשימת מילים העומדת בפני עצמה.
3. מאגר מילים זה מהווה **מאגר בסיסי לכיתה י'** (הוא כולל בתוכו את כל המילים של המאגרים בכיתות ז'-ט' ומילים נוספות). **יש להרחיב את אוצר המילים הנלמד בכיתה.**
4. נטיית הפעלים שבסוגריים – לידיעה פסיבית בלבד.

- אב	, - ארבע, ארבעה
() - בן	- שלח
- לבן	(נ') () () - אדמה
() - הסכם	- עמודי האסלאם
- נפגש, נועד	- יריחו
(,) - ניהל, ערך	- כחול
() - אהב, רצה	() - שבוע
- אדום	() - מורה
() - אח	- הפסקה
() - אחות	א - השתמש ב-
- לקח	- ארך, נמשך
- ירוק	- קיבל את פני-
- אחרון	- הקשיב ל-
- סופר, אדיב	- -
(נ') - אוזן	ישראל - ירושלים
(,) (,) - רצה	() - שם

- העלייה לרגל	- שחור
- חברון	- השתתף
- אשר	(,) - קנה
- אשר	() (נ') - אצבע
- הצדקה	- יותר קטן, הכי קטן
- המזרח התיכון	- צהוב
- העדות	(,) - נתן
- התפילה	- הודיע
/ - הצום	- פתח
- הגדה המערבית	- אפריקה
- טייבה	- יותר גדול, הכי גדול
- טירה	- אכל
- עיראק - בגדאד	(זכר) - - ירדן
- הבא	רבת עמון
- הקוראן	- האסלאם
- הכעבה	- האו"ם
- כווית	- עכשיו
- אללה	- התורה
- אשר	אשר
- שעבר	- הגליל

-	-	-	-
גרמניה-ברלין	-	שלשום	-
הנצרות	-	נסיון	-
-	-	אמריקה	-
ערב הסעודית-ריאד	-	אני	-
נצרת	-	אתה	-
-	-	את	-
ארה"ב	-	בחירות	-
ווינגטון	-	בחר	-
אל	-	אתם	-
-	-	אתן	-
להתראות	-	אתן	-
-	-	()	- איש, בן אדם
לך לשלום	-	נערך	-
לאן	-	אף	-
יפן-טוקיו	-	ניתק, נפסק	-
-	-	בני משפחה, אנשי-	-
היהדות	-	- / -	-
אם	-	ברוך הבא	-
לפני מול	-	או	-
()	- מבחן	אירופה	-
בחן	-	-	-
()	- צו, פקודה	-	-
()	- אישה	-	-
- אתמול	-	-	-

- בצל	- ראשון
(נ') - בטן	- איזה
- אבטיחים	- איראן - טהרן
- אחרי	- גם כן
- מחרתיים	- אילת
- רחוק מ-	- היכן
- נשאר	- ב-
- בכה	- באר שבע
() - ארץ, ארצות	() - דלת, שער
() - עיר, ארץ	() - אוטובוס
- עירייה	- בקרבת-
() - בת, ילדה	א, - דן ב-
- מכנסיים	() , - ים
() - בנק	- התחיל
() - בנה	- התחלה
() - בית	() - בדווי
- בין	() - תכנית
() - סוחר	- דואר
- היסטוריה, תאריך	- בריטניה-לונדון
- מתחת ל-	() - גן

- שוחח () - אחר כך
- השאיר, עזב () - שמונה, שמונה
- תשע, תשעה () - בגד
- התפתח () - בא
- שיתף פעולה () - שכן
- עיף () - אוניברסיטה
- למד () - הליגה הערבית
- ! (ציווי) - בבקשה! התכבד!
- התקדם () - סבא
- דיבר, שוחח () - סבתא
- תל אביב () - מאד
- טלוויזיה () - חדש
- טלפון () - עיתון
- היא, ההיא () - גוף
- תלמיד () - ג'לג'וליא
- תרגיל () - ישב
- א- טיפל ב-, עסק ב- () - ישיבה
- תות () - משפט
- תאנים () - כ'ל
- , שלוש, שלושה () - יפה

- חיפה	- דרום
- מיוחד, פרטי	() - תשובה
() - דוד (מצד האם)	- סיור
() - ידיעה, חדשה	- טוב
- לחם	- עולה-רגל
- יצא	() - מחשב
/ - מפה	/ - מצב
- במשך, תוך	- חדיש, מודרני, חדית'
- מפרץ	(מסורת מוסלמית)
, - חמש, חמישה	() - נעל
- טוב	() - מלחמה
() - בית	() - אות
- נכנס	() - מפלגה
- עישן	- הכין
() - דרוזי	() - מסיבה, חגיגה
- למד	() - סיפור
() - שיעור	- ממשלה
() - מחברת	- חלב
() - חנות	- אמבטיה
- דוקטור, רופא	- מסביב ל-

- תור, תפקיד () - טיול, מסע ()
- מדינה, מדינות () - איגרת, מכתב ()
- בינלאומי - רשמי
- () - דת - חבר ()
- זכר, ציין - נסע, רכב
- הוא, ההוא - רמצ'אן (חודש הצום, החודש התשיעי בשנה המוסלמית)
- הלך - ספורט ()
- ראש, יו"ר - ספורטאי
- / - ביקר ()
- ראש הממשלה - זרע ()
- ראשי, עיקרי - מנהיג ()
- ראש - זמן
- () - נוסע - זוג, בן-זוג, בעל
- ראמאללה - בת-זוג, אשת-איש
- () - (, , ,) - ביקור
- ראה - שמן
- חזר - זיתים
- () - גבר - שאלה ()
- (נ')- רגל - תייר ()

חצר -	() (נ')	שוק -
()	() -	מכונית -
() -	שעה -	מדיניות, פוליטיקה -
עזר -	-	מדיני, פוליטי -
-	נסע ל-	() -
()	תושב -	() -
-	שאל -	() -
, -	שבע, שבעה -	() -
, -	שש, ששה -	() -
-	סח'נין -	תה -
()	שגריר -	() -
-	גר -	אישי -
-	שלום -	שתה -
-	הרשה ל-	משטרה -
-	שמע -	מזרח -
()	שנה -	מזרחי -
-	קל -	() -
()	סורה (פרק),	() -
פרשה בקוראן)	א -	הודה ל-

- סוריה - דמשק

() - אורה	... - תודה
() - מטוס	על- בבקשה/על לא דבר
- קומה	- צפון
() - תלמיד, סטודנט	(נ') - שמש
() - שולחן	() - חודש
- טבריה	() - חבר, בעל-
() - רופא	- סלון
() - דרך	- בוקר
- אוכל	- -
() - ילד, תינוק	בוקר טוב- בוקר אור
- ביקש	- נכון
- ארוך, גבוה	() - עיתון
- טוב	() - חבר
- צהריים	- קשה
() - משפחה	() - קטן
- חזר, שב	() - כיתה
() - עיר בירה	() - דף
- העניש	() - תמונה, צורה
- טיפל	- קיץ
- עולם	- צחק

- על, אודות	- כללי
- אצל	() - שנה
- כאשר	() - פועל
() - כתובת, כותרת	() - ערבי
() - חג	- ידע, הכיר
- חג הקורבן	- יקר
- עיד אלפטר (חג	- דבש
הפסקת הצום)	, - עשר, עשרה
- יום הולדת	() - חבר ב-
(נ') () - עין	() - חופשה
- עזב, יצא מ-	- גדול, עצום
- מחר	- ערך, כינס
- מערב	- עכו
- מערבי	- קשרים, יחסים
() - חדר	- לימד
- עזה	- על
- ו..	() - דוד (מצד האב)
() / - זכה	- עבד
- פתח	- עבודה
- פתאום	() - פעולה, תהליך, פיגוע

- קריאה	- צרפת- פריס
() - החלטה	- קבוצה
- החליט	() - / - איכר
- קרוב ל-	- פה
() - כפר	() - ספל
() - סיפור	() - בית מלון, פונדק
- קצר, נמוך	- הבין
- רכבת	- זכייה, ניצחון
- ישב	- ב... בתוך
() - עט	() - סרט
- קלנסווה	- (,) - אמר
- קצת, מעט	- () - קם
() - חולצה	() - ערך, ביצע
- קפה	- ערך ביקור
() - סופר	- לפני
- (,) - היה	- כבר (מילית להדגשת העבר)
() - גדול	- הגיש
() - ספר	- בא
- כתב	- ישן, קדום
() - / - רב, הרבה	- קרא

-	לבש _	-	כדור
-	(זכר) -	() -	כיסא
	לבנון - ביירות		נכבד, נדיב
	בשר -		כל -
	שיחק -	-	
	() - משחק		שנה טובה, חג שמח
	() - שפה	-	
	כאשר -		שנה טובה, חג שמח
	למה, מדוע -		דיבור, דברים
	לוח -	() -	כלב
	() - צבע	() -	מילה
	, - לילה		(לידיעה פסיבית) - כמה
	ועידה -		בית כנסת
	(לפני שם) - מה?		כנסיה
	(+ פעל בעבר) - לא		איך
	מים -	-	מה -
	(לפני פועל) - מה		שלומך? - תודה לאל
	מאכלים -		ל -
	כסף, רכוש -		לא -
	() - תחרות	() - / -	שחקן

- (מהשעה 12:00)-
- מזל טוב – האל יברך אותך
- ערב טוב- ערב אור
- מרוצה, שבע רצון
- בית חולים
- מוזיאון
- () מסגד
- מתי
- () - / - מוסלמי
- שיחות
- () תחנה
- משקאות
- () בית ספר
- עסוק, תפוס
- () - / - מנהל
- בעיה
- () עיר
- מפורסם
- () פעם
- מצרים - קהיר
- שלום
- מטבח
- () מרכז
- גשם
- מרכזי
- () מסעדה
- () חולה
- () - / - מבוקש
- אחראי, פקיד בכיר
- אחראי ל-
- לשלום- האל ייתן לך שלום
- ערב
- יחד

- () - מעיל / - בבקשה
- () - / - מוֹכָה - ממך/מכם
- () - מוֹכָה - שירותים
- מובן () - איזור
- מקודש, קדוש () - ארגון
- () - מקום - / - מהנדס
- מְכָה () - / - אזרח
- () - משרד - () -
- () - ספרייה, מכתבה נושא
- () - מכתב - / - פקיד
- בגדים - שכם
- מגרש משחקים () - ידיעה
- () - מלך - נביא
- () - / - מצויין - נתניה
- () - / - נציג, שחקן - תוצאה
- אסור - הצליח
- מ- - אנחנו
- מי - ירד
- מן הצפוי ש- - פרסם
- מהיכן? - חצי

- הביט על-	- ו... -
- נקי	- אחד
- כן	- רחב, מרווח
- נהריה	- הסכים על-
- סוף	- אב
- נהר	- (נטיית עבר בלבד) - מצא
() - טלפון	- מאחורי
- אלה, האלה	- ורדים, פרחים
- חשוב	- משרד (של שר)
- מתנה	() - שר
- זה, הזה	- שר החוץ
- זאת, הזאת	- שר הפנים
() - פירמידה	- שר הביטחון
/ - האם	- שר האוצר
- הם	- הגיע
- הן	- שם, הניח
- כאן	- מטלה (שיעורי בית)
- שם, יש	() - משלחת
- הוא	- זמן
- היא	- חתם על

(לידיעה פסיבית) - יום שני

- יום ראשון

(לידיעה פסיבית) -

יום רביעי

(לידיעה פסיבית) -

יום שלישי

- יום ששי

- יום חמישי

- יום שבת

(ע') - שכן, קרה, נפל

- (נטיית עבר בלבד) - עמד

() - ילד

- הוי (מילת קריאה)

- יפו

(נ') - יד

- ימין

() - יהודי

() - יום

אוצר מילים בעיתונות לכיתות י"א*

* הערות:

1. המילים שבמאגר המילים שלהלן מופיעות על-פי סדר האלפבית, דבר שנועד להקל על איתור מילים וצירופים במאגר.
2. אוצר המילים יילמד ויוערך בהקשר של משפט או טקסט ולא כרשימת מילים העומדת בפני עצמה.
3. מאגר מילים זה (יחד עם המאגר של כיתה י') מהווה **מאגר בסיסי לכיתה י"א**. יש להרחיב את אוצר המילים הנלמד בכיתה.

- התאחדות, פדרציה	- נמשך
- נקט, קיבל (החלטה)	- הצביע על-, רמז על-
() - קשר, מגע	- התנגש
- הסכים על-, בעניין-	- הוסיף
- פגישה, מפגש, התכנסות	- שבת מ-
- חברתי, סוציאלי	- חשב
() - אמצעי, צעד,	- עצר
הליך	- הביע את-
- חגג	- סגר, נעל
- כבש	- כלכלה
+ פועל בעתיד - התחיל ל...	- כלכלי
- הנהלה	- הדגיש, אישר
() - משבר	- הבא
- טרור	- ציווה
() - / - טרוריסט	- ביטחון
- חידש	- התפשט, התפרס, נפוץ

() - חייל	- חיכה
- אוויר	- נסוג
- אווירי	- התפוצץ
- צבא	- חשיבות
() - מחסום	- ראשונה
() - אירוע, מקרה,	- ביחס ל-
תאונה	- השקיע מאמצים
- ניסה	- בגלל, בשל-
() - גבול, גבולות	- שלח
- קרה, ארע	- לרגל
- א - נכה	- מסחרי
() - זכות	- עמד בראש
- פתר	- התחנן
() - פתרון	() - התפתחות
- בערך, בקירוב	- הפגין
- מקום שם	- השתנה
- מחוץ ל-	- פרטים
() - צעד	() - דו"ח
- בתוך	- פנה אל
- הגן על-	א - ציפה ל-

- () – הגנה – מספר, גיליון (של עיתון) –
- הרמטכ"ל – צבאי –
- קיבל את- בסבר פנים יפות – אא – מינה את- ל-
- דחה, סירב – תקופה –
- קודם – רק, בלבד –
- () – סיבה – במסגרת –
- מהיר – () – מפקד, מנהיג –
- () – שגרירות – ערך סיור –
- () – נשק – () – בעייה, תביעה –
- שלטון, שליטה, רשות – משפטית –
- – הרשה ל- – רצועת עזה –
- השתתף – () – כוח –
- () – עניין – אצל –
- () – איש – () – ועדה –
- () – / – – עיתונאי – פגישה –
- הצהיר ש- – מסיבת עיתונאים –
- נגד – ועידת פסגה –
- פיתח – – לאחרונה –
- () – / – – דיונים –
- מספר – – דובר בשם –

- כמו () - תמורת, לעומת-
 () - תחום - למען
 - חברה - דיונים
 - שונה - () - / - נציג
 - בית ספר יסודי - מאז, מזה
 - חטיבת ביניים - דובר מטעם
 - בית ספר תיכון - דן
 - כתב - הצלחה
 () - שלב - העביר
 () - / - יועץ (קנצלר) - מטרה
 - עתיד - א / - המשיך ב-
 () - / - חמוש, מזוין - סוכנות
 () - פרויקט, תכנית - מצב
 () - מקור - מולדת
 - אופוזיציה - לאומי
 - ידיעות, אינפורמציה - הפסקת אש
 - משא ומתן

אוצר מילים בעיתונות לכיתות י"ב*

*הערות:

1. המילים שבמאגר המילים שלהלן מופיעות על-פי סדר האלפבית, דבר שנועד להקל על איתור מילים וצירופים במאגר.
2. אוצר המילים יילמד ויוערך בהקשר של משפט או טקסט ולא כרשימת מילים העומדת בפני עצמה.
3. מאגר מילים זה (יחד עם המאגרים של כיתות י' – י"א) מהווה מאגר בסיסי לכיתה י"ב.
יש להרחיב את אוצר המילים הנלמד בכיתה.

- האשים	- חידוש
- בזמן-, במשך-	- החל מ-
- נזקק ל-	אא - חשב את- ל-
- מחה על-	- מסר, הודיע
, נ' - אחר, נוסף	- שחרר
- גרם ל-	- הקים, ערך
- עלה, התרומם	- אלא, מלבד-
א - השתמש ב-	- הים התיכון
- יכול, היה ביכולתו	- פגש
- התכוון ל-	- ביטל
() - שבוי, אסיר	() - אפשרות
א - פגע ב-, פצע	- מזכ"ל
- נהיה, נעשה	- הסתיים
	- הצטרף ל-
	- הבהיר, הסביר
	() - פסוק (מן הקוראן)

- חיובי	- חיים
- בלי	() - תכנית
- מקצת, חלק	- הזמין, קרא ל-
- הגיע	- הזמנה
- על סמך-	- שילם
- באמצעות	- יום הזיכרון, יום השנה
- שייך ל-	() - דעה
- הסדר	- איש עסקים
() - אשמה	- ענה, השיב
() - פרס	() - עמית
- אגודה, ארגון	() - בית-כלא, בית-סוהר
- רפובליקה	() - אסיר
- אזרחות, נתינות	() - סוד
() - מכשיר, מנגנון	() - מחיר
- דרכון	- שלילי
() - תנועה	- מלבד-, חוץ מ-
- השיג, קיבל	- מכונית תופת
- חקר את- על-	() - חוף
- נשא	- כולל, מקיף
- מסע, התקפה	() - דבר

מחוז, אזור -	בריאות, אמיתות -
ניסיון -	התפלל -
() - בית משפט	א - דרש מ-
מקומי -	רפואה -
סמים -	חי -
() - מחנה	+ מצדר - אי-, חוסר-, העדר
פרק זמן -	אלימות -
() - / - מתיישב, מתנחל	שינה -
() - / - חשוד	- זולת, מלבד, חוץ מ-
רוב -	() - חוק
- פגישה, ראיון	- הרג
- מטה, מושב (של מפקדה)	- העריך
- מתאים	- מפקדה, הנהגה
() - בית, משכן	- שלם
- מטעם-	- גילה, חשף
- חגיגה, פסטיבל	- חשמל
() - אתר (באינטרנט), עמדה	() - / - פליט
- תקציב	() - עיקרון, יסוד
() - הצעת תקציב	() - סכום
() - סגן, ציר (בפרלמנט)	() - מועצה

- פעילות

- ביצע

- אותו ה-

() - סוג, מין

- גרעיני, אטומי

- תקף

- נחת

- התקפה

א - איים על-

- זהות, תעודת זהות

() - אמצעי

- תאר

אתרי אינטרנט מומלצים :

- מידע על הוראת השפה ופורומים למורים ותלמידים :

אתר אהלן (עברית) לעוסקים בהוראת ערבית כולל פורום פעיל -
<http://www.mchp.gov.il/Site/School/ahlan/Default.htm>

אתר הפיקוח על הוראת הערבית (עברית)-
http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/ArabSafa/MaChadash/MaChadash.htm

- אתרי-עזר למורים ולתלמידים :

אתר דיואן ללימוד ערבית כולל חיפוש במילון מקוון איילון-שנער (עברית+ערבית)
[/http://d1.snunit.k12.il](http://d1.snunit.k12.il)

אתר תרגול ללומדי השפה הערבית בחטיבה העליונה (עברית) -
<http://clickit3.ort.org.il/Apps/WW/Page.aspx?ws=8f266dfc-0c21-4ec3-bdae-4b2f7e0d292c&page=0ea1a725-fcb5-4c45-94fa-e8900940c162>

אתר ערבית של כרמית בר-און מבית ספר ע"ש בגין בראש העין, הכולל מידע לתלמידים, חומרי לימוד, קישורים לאתרים בערבית, שיחון בערבית מדוברת ועוד (עברית)-
<http://www.linnet-pro.net/il/aravit>

אתר ערבית של יצחק זיסק בבית ספר צייטלין הכולל חומר על האסלאם, קישורים, פתגמים, שעשועים ובלשנות (עברית)-
<http://www.zeitlin.tlv.k12.il/old/aravit.htm>

אתר ללימוד הערבית המדוברת במסגרת אתר גלים (מבית סנונית) הכולל פעילויות, משימות ומשחקי מילים (עברית+ערבית)
[/http://www.yasalam.org.il](http://www.yasalam.org.il)

מאגר מת"ל של מכללת קיי בבאר-שבע הכולל דפי עבודה ופעילויות בערבית לגילאים צעירים (עברית+ערבית)
http://kaye7.school.org.il/arab_activities.htm

לימוד ערבית במרכז ימדה ללימוד שפות של אוניברסיטת אורגון (אנגלית)-
<http://babel.uoregon.edu/yamada/guides/arabic.html>

לימוד אותיות הא"ב הערבי (אנגלית) : <http://www.funwitharabic.com/intro.html>

• **מידע על מדינות ערב:**

אינפורמציה נרחבת על מדינות ערב במזה"ת ובצפון אפריקה באנציקלופדיה של המזרח (אנגלית) - [/http://i-cias.com](http://i-cias.com)

אתר ובו מידע על מדינות ערב – דגל, היסטוריה, גיאוגרפיה, תרבות, כלכלה וממשל(אנגלית)-
[/http://www.arab.net](http://www.arab.net)

אתר (אנגלית) על מדינות ערב השונות (ערים, תרבות, חינוך, ממשל, תיירות ועוד)
[/http://www.arabbay.com](http://www.arabbay.com)

מפות של המזרח התיכון (אוניברסיטת טקסס) - http://www.lib.utexas.edu/maps/middle_east.html

• **חדשות בשפה הערבית:**

רשת חדשות בערבית – מוחיט - [/http://www.moheet.com](http://www.moheet.com)

חדשות מהעולם הערבי של google (ערבית) - http://news.google.co.il/nwshp?ned=ar_me

אתר משרד החוץ הישראלי (ערבית) – אל-תואצל - <http://www.altawasul.com/MFAAr>

• **מילונים וחומרי-עזר:**

מילון איילון שנער המקוון:
[/http://www.arabdictionary.huji.ac.il](http://www.arabdictionary.huji.ac.il)

אתר של מאיה בקאל הכולל מאות מונחונים וערכים שונים בתרגום מעברית לערבית:
[/http://www.qawamis.up.co.il](http://www.qawamis.up.co.il)

• **תרבות ואמנות מוסלמית :**

מוזיאון לאמנות האסלאם (עברית) - [/http://www.islamicart.co.il](http://www.islamicart.co.il)

על שירים ומשוררים ערבים : [/http://arabicpoems.com](http://arabicpoems.com)

• **דת האסלאם והיסטוריה :**

אנציקלופדיה (ערבית) מקיפה על האסלאם הכוללת קוראן ופרשנות על כל סורה, חדית', סיפורי הנביאים, ההיסטוריה המוסלמית ותולדות הח'ליפים והשושלות השונות.
(الموسوعة الإسلامية المعاصرة): [/http://www.islampedia.com](http://www.islampedia.com)

אנציקלופדיית האתרים האסלאמיים (ערבית) - אסלאמיאת (אתרים על הקוראן, על החדית', פרשנות הקוראן, נושאים בקוראן, שמיעת פסוקים מהקוראן ועוד)
<http://www.islamiyyat.com/islamic-sites-index.htm>

אנציקלופדיית האתרים האסלאמיים (ערבית) כוללת חומר מקיף על הקוראן ופרשנותו, על החדית', מצוות היסוד, שמות האל ועוד.
[/http://www.khayma.com/alajmi33](http://www.khayma.com/alajmi33)

ערך ב"ויקיפדיה" (אנגלית) על האסלאם - דת, היסטוריה ומצוות היסוד :
<http://en.wikipedia.org/wiki/Islam>

ערך ב"ויקיפדיה" (עברית) על האסלאם : מאפיינים, אמונות, הלכה, חגים ורקע היסטורי.
<http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%90%D7%A1%D7%9C%D7%90%D7%9D>

על חמשת עמודי האסלאם (אנגלית) : <http://www.islamicity.com/mosque/pillars.shtml>

אסלאם 101 (אנגלית) - על הקוראן, ההלכה המוסלמית והשוואה בין הדתות השונות
<http://islam101.com/index.htm>

אסלאם ONLINE (אנגלית) - הכל על דת האסלאם, קוראן, חדית', עלייה לרגל ועוד.
[/http://www.islamonline.com](http://www.islamonline.com)